

Leidimas
lietuvių kalba

Informacija ir pranešimai

61 metai

2018 m. balandžio 16 d.

Turinys

IV Pranešimai

EUROPOS SAJUNGOS INSTITUCIJŲ, ĮSTAIGŲ IR ORGANŲ PRANEŠIMAI

Europos Komisija

2018/C 133/01	Euro kursas	1
2018/C 133/02	Komisijos pranešimas. Gairės dėl žmonėms vartoti nebetinkamo maisto naudojimo pašarams	2
2018/C 133/03	Nauja apyvartinių eurų monetų nacionalinė pusė	19
2018/C 133/04	Nauja apyvartinių eurų monetų nacionalinė pusė	20
2018/C 133/05	Nauja apyvartinių eurų monetų nacionalinė pusė	21

VALSTYBIŲ NARIŲ PRANEŠIMAI

2018/C 133/06	Komisijos pranešimas pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1008/2008 dėl oro susisiekimo paslaugų teikimo Bendrijoje bendrųjų taisyklių 17 straipsnio 5 dalį. Kvietimas dalyvauti su viešosiomis paslaugomis susijusių išpareigojimus atitinkančių reguliariojo oro susisiekimo paslaugų teikimo konkurse ⁽¹⁾	22
2018/C 133/07	Komisijos pranešimas, teikiamas Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1008/2008 dėl oro susisiekimo paslaugų teikimo Bendrijoje bendrųjų taisyklių 16 straipsnio 4 dalyje nurodyta tvarka. Su viešąja paslauga susijusių išpareigojimų dėl reguliariojo oro susisiekimo paslaugų teikimo pakeitimas ⁽¹⁾	23

2018/C 133/08	Komisijos pranešimas, teikiamas Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1008/2008 dėl oro susisiekimo paslaugų teikimo Bendrijoje bendrųjų taisyklių 17 straipsnio 5 dalyje nurodyta tvarka. Kvietimas dalyvauti konkurse dėl reguliaraus oro susisiekimo paslaugų teikimo, kaip numatyta su viešąja paslauga susijusiuose įsipareigojimuose ⁽¹⁾	24
---------------	---	----

V Nuomonės

ADMINISTRACINĖS PROCEDŪROS

Europos Komisija

2018/C 133/09	Kvietimas teikti paraiškas – EACEA/16/2018. Programa „Erasmus+“, 3 pagrindinis veiksmas „Politikos reformų rėmimas“. „Europos jaunimas kartu“	25
---------------	---	----

⁽¹⁾ Tekstas svarbus EEE.

IV

(Pranešimai)

EUROPOS SAJUNGOS INSTITUCIJŲ, ĮSTAIGŲ IR ORGANŲ PRANEŠIMAI

EUROPOS KOMISIJA

Euro kursas ⁽¹⁾

2018 m. balandžio 13 d.

(2018/C 133/01)

1 euro =

Valiuta	Valiutos kursas	Valiuta	Valiutos kursas		
USD	JAV doleris	1,2317	CAD	Kanados doleris	1,5482
JPY	Japonijos jena	132,64	HKD	Honkongo doleris	9,6687
DKK	Danijos krona	7,4467	NZD	Naujosios Zelandijos doleris	1,6703
GBP	Svaras sterlingas	0,86400	SGD	Singapūro doleris	1,6158
SEK	Švedijos krona	10,3798	KRW	Pietų Korėjos vonas	1 316,26
CHF	Šveicarijos frankas	1,1854	ZAR	Pietų Afrikos randas	14,8457
ISK	Islandijos krona	121,60	CNY	Kinijos ženminbi juanis	7,7363
NOK	Norvegijos krona	9,5643	HRK	Kroatijos kuna	7,4165
BGN	Bulgarijos levas	1,9558	IDR	Indonezijos rupija	16 939,57
CZK	Čekijos krona	25,307	MYR	Malaizijos ringitas	4,7714
HUF	Vengrijos forintas	311,13	PHP	Filipinų pesas	63,969
PLN	Lenkijos zlotas	4,1763	RUB	Rusijos rublis	76,2186
RON	Rumunijos lėja	4,6603	THB	Tailando batas	38,367
TRY	Turkijos lira	5,0411	BRL	Brazilijos realas	4,1979
AUD	Australijos doleris	1,5801	MXN	Meksikos pesas	22,3162
			INR	Indijos rupija	80,3160

⁽¹⁾ Šaltinis: valiutų perskaičiavimo kursai paskelbti ECB.

KOMISIJOS PRANEŠIMAS**Gairės dėl žmonėms vartoti nebetinkamo maisto naudojimo pašarams**

(2018/C 133/02)

1 SKYRIUS

IŽANGA

1.1. Bendroji informacija, tikslas ir taikymo sritis

Komisija parengė veiksmų planą, kaip sumažinti maisto atliekas, kuris yra neatsiejama Komunikato dėl žiedinės ekonomikos ⁽¹⁾ dalis. Viena iš iniciatyvų – nekonkuruojant su maisto bankų šaltiniais ⁽²⁾ vertingai panaudoti maisto ⁽³⁾, kuris dėl komercinių priežasčių arba gamybos problemų ar tam tikrų trūkumų nebetinka žmonėms vartoti, medžiagas saugiai panaudojant jas gyvūnų mitybai, nesukeliant pavojaus gyvūnų ir visuomenės sveikatai. Taigi naudojant tokį maistą pašarams tos medžiagos nėra kompostuojamos, nevirsta biodujomis arba nėra deginamos ar šalinamos sąvartynuose. Tai, kad tarp maisto, šalutinių gyvūninių produktų, pašarų ir atliekų daromas skirtumas, turi akivaizdų poveikį, susijusį su teisės aktų sistema, taikoma šių skirtingų kategorijų atitinkamiems produktams.

Igyvendinant ES maisto nuostolių ir švaistymo prevencijos platformą ⁽⁴⁾ 2016 m. ketvirtąjį ketvirtį vyko konsultacijos su suinteresuotaisiais subjektais siekiant nustatyti su šia iniciatyva susijusias problemas. Veiklos vykdytojai pareiškė, kad jiems susidaro tokia reikšminga arba neproporcinga našta, dėl kurios gali atsirasti kliūčių arba dėl kurios jie net gali neturėti galimybės tiekti žmonėms vartoti nebetinkamo maisto, kad jis būtų naudojamas pašarams:

- problemos, dėl kurių sunkiau užtikrinti, kad žmonėms vartoti nebetinkamas maistas, skirtas naudoti pašarams, atitiktų pašarų teisės aktus, t. y. su pašarų sauga susijusius reikalavimus: rizikos veiksnių analizės ir svarbiųjų valdymo taškų (RVASVT) principais grindžiamų procedūrų taikymas, specifinis ženklavimas, atskiras žmonėms vartoti nebetinkamo maisto saugojimas ir gabenimas,
- dvigubas įmonės, kaip maisto ir pašarų tvarkymo subjekto, registravimas ir su tuo susiję papildomi įmonių patikrinimai, kuriuos atlieka kelios skirtingos kontrolės institucijos (maisto, šalutinių gyvūninių produktų, pašarų ir atliekų srityse),
- kai kuriose valstybėse narėse įtvirtinta prievolė, norint tiekti pašarus pašarų pramonei, dalyvauti privačiose sertifikavimo sistemose ir diegti gerąją gamybos praktiką, nors *de jure* tokios sistemos yra savanoriškos,
- nepakankamas maisto tvarkymo subjektų registracijos reikalavimų suderinimas valstybėse narėse; kai kuriose valstybėse narėse registruotis kaip pašarų tvarkymo subjektui reikalaujama tik jeigu negyvūninis žmonėms vartoti nebetinkamas maistas tiekiamas tiesiogiai kaip pašarai ūkininkams, o kitose reikalaujama, kad visi maisto tvarkymo subjektai užsiregistruotų kaip pašarų tvarkymo subjektai, tiekiantys žmonėms vartoti nebetinkamą maistą naudoti pašarams.

Šiomis gairėmis siekiama išspręsti šias problemas laikantis galiojančios teisinės sistemos. Taigi jomis nėra kuriama jokių naujų teisės nuostatų ir nesiekama išsamiai aprėpti visų šios srities nuostatų. Taip pat reikėtų pažymėti, kad jos skelbiamos nepažeidžiant Europos Sąjungos Teisingumo Teismo pateikto Sąjungos teisės išaiškinimo.

⁽¹⁾ „Uždaro ciklo kūrimas. ES žiedinės ekonomikos veiksmų planas“, COM (2015)614 final, 2015 12 2.

⁽²⁾ Dėl ES gairių dėl maisto aukojimo žr. http://ec.europa.eu/food/safety/food_waste/library/index_en.htm.

⁽³⁾ Pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 178/2002 (OL L 31, 2002 2 1, p. 10) 2 straipsnį sąvokos „maistas“ ir „maisto produktas“ vartojamos vienodai (netaikoma kalboms, kuriose „food“ ir „foodstuffs“ išversta vienu žodžiu).

⁽⁴⁾ https://ec.europa.eu/food/safety/food_waste/eu_actions/eu-platform_en

Šių gairių tikslas – palengvinti tam tikro žmonėms vartoti nebetinkamo maisto, kurio sudėtyje yra arba nėra gyvūninių produktų, panaudojimą pašarams. Gairės turėtų padėti nacionalinėms ir vietos kompetentingoms institucijoms ir maisto grandinės subjektams taikyti atitinkamus Sąjungos teisės aktus. Šio tikslo reikėtų siekti:

- aiškinant taikytinus teisės aktus atsižvelgiant į tam tikro produkto klasifikavimą,
- padidinant teisinį aiškumą ir
- pateikiant geriausios patirties pavyzdžių, kaip laikomasi galiojančios Sąjungos reglamentavimo sistemos kartu išvengiant nereikalingos administracinės naštos.

Į šių gairių taikymo sritį patenka:

- maisto gamybos proceso produktai (kuriuos tiekia maisto gamintojai) ir
- maistas, pateiktas rinkai supakuotas arba nesupakuotas (kurį tiekia maisto didmenininkai ir mažmenininkai).

Į šių gairių taikymo sritį nepatenka pašarams naudojami:

- maisto priedai, fermentai ir kvapiosios medžiagos, kaip nurodyta Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (EB) Nr. 1331/2008 ⁽¹⁾,
- maisto papildai, kaip nurodyta Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje 2002/46/EB ⁽²⁾, ir
- viešojo maitinimo atliekos ⁽³⁾.

1.2. Teisinės apibrėžtys

Bendrosios maisto pateikimo į pašarų grandinę taisyklės išdėstytos Europos Parlamento ir Tarybos reglamentuose (EB) Nr. 178/2002 ⁽⁴⁾, (EB) Nr. 183/2005 ⁽⁵⁾, (EB) Nr. 767/2009 ⁽⁶⁾ ir žmonėms vartoti netinkamų šalutinių gyvūninių produktų taisyklėse Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (EB) Nr. 1069/2009 ⁽⁷⁾ (toliau – Šalutinių gyvūninių produktų reglamentas).

Šiame pranešime „žmonėms vartoti nebetinkamas maistas“ – tai maistas, pagamintas žmonėms vartoti visiškai laikantis Sąjungos teisės aktų maisto srityje, bet nebetinkamas žmonėms vartoti.

Reglamento (EB) Nr. 178/2002 2 straipsnyje „maistas“ apibrėžiamas kaip „bet kokia medžiaga arba produktas, perdirbtas, iš dalies perdirbtas arba neperdirbtas, kurį žmogus nurys arba pagrįstai tikimasi, kad nurys“.

Reglamento (EB) Nr. 178/2002 3 straipsnio 2 punkte „maisto verslas“ apibrėžiamas kaip „pelno siekianti arba nesiekianti viešoji ar privati įmonė, vykdanči bet kokią su visais maisto gamybos, perdirbimo ir paskirstymo etapais susijusią veiklą“.

⁽¹⁾ 2008 m. gruodžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1331/2008, nustatantis maisto priedų, fermentų ir kvapiųjų medžiagų leidimų suteikimo procedūrą (OL L 354, 2008 12 31, p. 1).

⁽²⁾ 2002 m. birželio 10 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2002/46/EB dėl valstybių narių įstatymų, susijusių su maisto papildais, suderinimo (OL L 183, 2002 7 12, p. 51).

⁽³⁾ Pagal Komisijos reglamentą (ES) Nr. 142/2011 (OL L 54, 2011 2 26, p. 1), „viešojo maitinimo atliekos“ – tai visos maisto, įskaitant kepimo aliejaus, atliekos, susidaranti restoranuose, viešojo maitinimo įstaigose ir virtuvėse, įskaitant visuomenines ir namų ūkio virtuves.

⁽⁴⁾ 2002 m. sausio 28 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 178/2002, nustatantis maistui skirtų teisės aktų bendrojo principus ir reikalavimus, įsteigiantis Europos maisto saugos tarnybą ir nustatantis su maisto saugos klausimais susijusias procedūras (OL L 31, 2002 2 1, p. 1).

⁽⁵⁾ 2005 m. sausio 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 183/2005, nustatantis pašarų higienos reikalavimus (OL L 35, 2005 2 8, p. 1).

⁽⁶⁾ 2009 m. liepos 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 767/2009 dėl pašarų tiekimo rinkai ir naudojimo, iš dalies keičiantis Reglamentą (EB) Nr. 1831/2003 ir panaikinantis Direktyvas 79/373/EEB, 80/511/EEB, 82/471/EEB, 83/228/EEB, 93/74/EEB, 93/113/EEB, 96/25/EEB bei Sprendimą 2004/217/EB (OL L 229, 2009 9 1, p. 1).

⁽⁷⁾ 2009 m. spalio 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1069/2009 kuriuo nustatomos žmonėms vartoti neskirtų šalutinių gyvūninių produktų ir jų gaminių sveikumo taisyklės ir panaikinamas Reglamentas (EB) Nr. 1774/2002 (Šalutinių gyvūninių produktų reglamentas) (OL L 300, 2009 11 14, p. 1).

Reglamento (EB) Nr. 178/2002 3 straipsnio 3 punkte „maisto verslo operatorius“ apibrėžiamas kaip „fiziniai arba juridiniai asmenys, atsakingi už tai, kad jų kontroliuojamame maisto versle būtų garantuotai laikomasi maisto produktus reglamentuojančių įstatymų reikalavimų“.

Reglamento (EB) Nr. 178/2002 3 straipsnio 4 punkte „pašaras“ apibrėžiamas kaip „medžiaga arba produktas, įskaitant priedus, perdirbtas, perdirbtas iš dalies arba neperdirbtas, skirtas šerti gyvulius per burną“.

Reglamento (EB) Nr. 178/2002 3 straipsnio 5 punkte „pašarų verslas“ apibrėžiamas kaip „pelno siekianti arba nesiekianti viešoji ar privati įmonė, vykdanči bet kokią su pašarų auginimu, gamyba, perdirbimu, saugojimu, vežimu ir paskirstymu susijusią veiklą, įskaitant gamintoją, gaminantį, perdirbantį arba saugojantį jo paties ūkio gyvūnams skirtus pašarus“.

Reglamento (EB) Nr. 178/2002 3 straipsnio 6 punkte „pašarų verslo operatorius“ apibrėžiamas kaip „fiziniai arba juridiniai asmenys, atsakingi už tai, kad jų kontroliuojamame pašarų versle būtų garantuotai laikomasi maisto produktus reglamentuojančių įstatymų reikalavimų“.

Reglamento (EB) Nr. 183/2005 3 straipsnio d punkte „ūkio subjektas“ apibrėžiamas kaip „pašarų verslo vienetas“, o Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 852/2004 ⁽¹⁾ 2 straipsnio 1 dalies c punkte – kaip „bet kuris maisto verslo padalinys“.

Šalutinių gyvūninių produktų reglamento 3 straipsnio 13 punkte „įmonė arba gamykla“ apibrėžiama kaip „vieta, išskyrus žvejybos laivą, kurioje vykdoma veikla, susijusi su šalutinių gyvūninių produktų arba jų gaminių tvarkymu“.

Reglamento (EB) Nr. 178/2002 3 straipsnio 7 punkte „mažmeninė prekyba“ apibrėžiama kaip „maisto tvarkymas ir (arba) perdirbimas bei jo saugojimas prekybos taške arba paskirstymas galutiniam vartotojui, įskaitant paskirstymo terminalus, visuomeninį maitinimą, fabrikų valgyklas, įstaigų aprūpinimą maistu ir gėrimais, restoranus ir kitoki panašų aprūpinimą maistu, parduotuves, prekybos centrų paskirstymo centrus ir didmeninės prekybos rinką“.

„Pateikimas rinkai“ apibrėžtas:

- a) Reglamento (EB) Nr. 178/2002 3 straipsnio 8 punkte („patiekimas į rinką“) kaip „maisto arba pašarų laikymas pardavimui, įskaitant siūlymą parduoti arba kurį nors kitą jo perdavimo būdą, nemokamai ar už pinigus, ir pats pardavimas, paskirstymas bei kitos jo perdavimo formos“ ir
- b) Šalutinių gyvūninių produktų reglamento 3 straipsnio 14 punkte („tiekimasis rinkai“) kaip „veikla, kuria siekiama parduoti šalutinius gyvūninius produktus arba jų gaminius trečiajai šaliai Bendrijoje, bet kokios kitos formos tiekimas tokiai trečiajai šaliai už atlygį arba nemokamai, arba sandėliavimas ketinant tiekti tokiai trečiajai šaliai“.

Šalutinių gyvūninių produktų reglamento 3 straipsnio 1 punkte „šalutiniai gyvūniniai produktai“ apibrėžiami kaip „gyvūnų kūnai arba jų dalys, gyvūniniai produktai arba kiti iš gyvūnų gauti produktai, neskirti vartoti žmonėms, taip pat oocitai, embrionai ir sperma“.

Šalutinių gyvūninių produktų reglamento 3 straipsnio 2 punkte „šalutinių gyvūninių produktų gaminiai“ apibrėžiami kaip „iš šalutinių gyvūninių produktų, juos vieną ar daugiau kartų apdorojus, transformavus arba perdirbus, pagaminti gaminiai“.

Komisijos reglamento (ES) Nr. 68/2013 ⁽²⁾ priedo A dalies 3 punkte „nebevertotini maisto produktai“ apibrėžiami kaip „maisto produktai, išskyrus viešojo maitinimo atliekas, kurie buvo pagaminti žmonėms vartoti visapusiškai laikantis ES maisto teisės aktų, bet dėl praktinių arba logistinių sumetimų, gamybos sunkumų arba pakuotės ar kitokių defektų nebėra skirti vartoti žmonėms ir, vartojami kaip pašaras, nekelia pavojaus sveikatai“.

⁽¹⁾ 2004 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 852/2004 dėl maisto produktų higienos (OL L 139, 2004 4 30, p. 1).

⁽²⁾ 2013 m. sausio 16 d. Komisijos reglamentas (ES) Nr. 68/2013 dėl pašarinių žaliavų katalogo (OL L 29, 2013 1 30, p. 1).

Reglamento (EB) Nr. 767/2009 3 straipsnio 2 dalies g punkte „pašarinės žaliavos“ apibrėžiamos kaip „natūralūs, švieži arba apdoroti augalinės arba gyvūninės kilmės produktai, kurie pirmiausia yra skirti gyvūnų mitybos poreikiams tenkinti ir pramoniniu būdu perdirbti šie produktai bei organinės ir neorganinės medžiagos su pašarų priedais arba be jų, skirti gyvūnams tiesiogiai šerti arba, juos perdirbus ar ruošiant kombinuotuosius pašarus, arba kaip premiksų užpildas“.

Europos Parlamento ir Tarybos bendrojoje atliekų direktyvoje 2008/98/EB⁽¹⁾ (toliau – Bendroji atliekų direktyva) „atliekos“ apibrėžiamos kaip „medžiaga ar objektas, kurio turėtojas atsikrato, ketina ar privalo atsikratyti“. Su pagrindiniu terminu „atsikratymas“ susiję paaiškinimai:

- atliekų atsikratymas reiškia ir jų naudojimą, ir jų šalinimą. Tačiau tai nereiškia, kad bet kokia panaudojama ir (arba) šalinama medžiaga yra atliekos *per se*,
- gali būti atsikratoma bet kokios teigiamos, neutralios ar neigiamos komercinės vertės medžiagos,
- atliekų gali būti atsikratoma privaloma teisine tvarka, turėtoji priėmus sąmoningą sprendimą arba netyčia,
- medžiagos saugojimo vieta nelemia jos laikymo atliekomis.

Bendrojoje atliekų direktyvoje „naudojimas“ apibrėžiamas kaip bet kokia operacija, kurios pagrindinis rezultatas yra atliekų panaudojimas naudingu tikslu, pakeičiant jomis kitas medžiagas, kurios priešingu atveju būtų buvusios panaudotos konkrečiai funkcijai atlikti, arba kurios rezultatas yra tai, kad atliekos parengiamos tai funkcijai atlikti, įmonėje ar visoje ekonomikoje.

1.3. Žmonėms vartoti nebetinkamo maisto klasifikavimas

Žmonėms vartoti nebetinkami maisto produktai

- a) produktai, kurie nėra pagaminti iš gyvūninių produktų, kurių sudėtyje nėra gyvūninių produktų arba kurie nėra užteršti gyvūniniais produktais; tokie negyvūniniai produktai gali:
 - i) tiesiogiai tapti pašarais, kaip apibrėžta Reglamente (EB) Nr. 178/2002 ir pagal jo taikymo sritį, jeigu tai maisto gamybos procese susidarantys šalutiniai produktai, arba
 - ii) tapti atliekomis, kaip apibrėžta Bendrojoje atliekų direktyvoje (prieš jiems tampant pašarais) ir pagal jos taikymo sritį, jeigu tai galutiniai produktai;
- b) produktai, kurie yra pagaminti iš gyvūninių produktų, kurių sudėtyje yra gyvūninių produktų arba kurie yra užteršti gyvūniniais produktais; tokie gyvūniniai produktai tampa šalutiniais gyvūniniais produktais, kaip apibrėžta Šalutinių gyvūninių produktų reglamente (prieš jiems tampant pašarais) ir pagal jo taikymo sritį.

Pašalinti produktą iš maisto tiekimo grandinės ir užtikrinti, kad jis nebebūtų skirtas žmonėms vartoti, gali būti reikalaujama pagal įstatymus (pvz., greitai gendantys maisto produktai, kuriuos draudžiama pateikti Sąjungos rinkai po jų datos „Tinka vartoti iki...“, nes jie nėra saugūs žmonėms vartoti) arba atsakingo maisto tvarkymo subjekto sprendimu. Sprendimo pašalinti produktą iš maisto tiekimo grandinės atšaukti negalima.

Jeigu maisto produktas pagamintas iš gyvūninių produktų, jo sudėtyje yra gyvūninių produktų arba jis užterštas gyvūniniais produktais, jam tiesiogiai taikomos Šalutinių gyvūninių produktų reglamente nustatytos taisyklės. Taigi žmonėms vartoti nebetinkami gyvūniniai maisto produktai pirma tampa šalutiniais gyvūniniais produktais ir, laikantis Šalutinių gyvūninių produktų reglamente bei Užkrečiamos spongiforminės encefalopatijos reglamente (Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 999/2001⁽²⁾) nustatytų taisyklių, gali tapti pašarais; šiam klausimui skirtas šio pranešimo 4 skyrius.

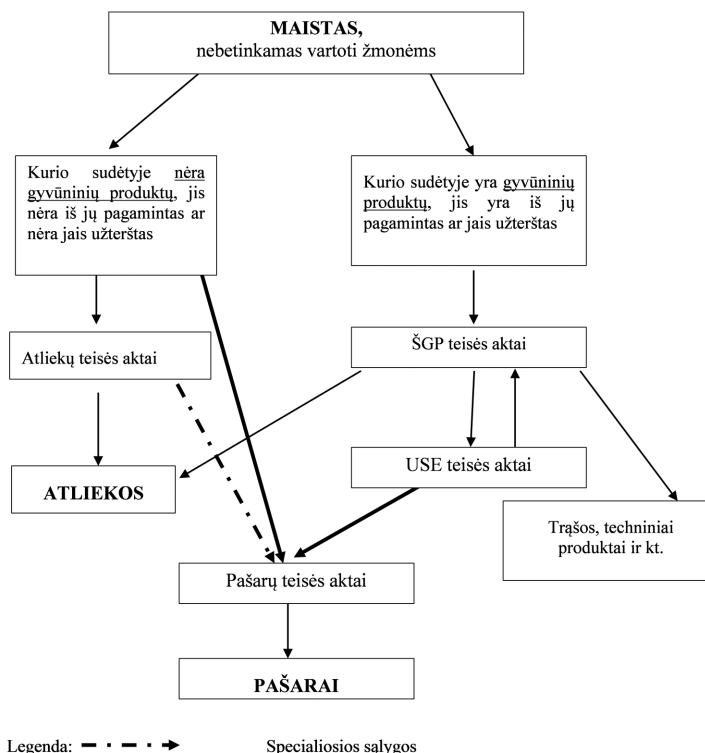
⁽¹⁾ 2008 m. lapkričio 19 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2008/98/EB dėl atliekų ir panaikinanti kai kurias direktyvas (OL L 312, 2008 11 22, p. 3).

⁽²⁾ 2001 m. gegužės 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 999/2001, nustatantis tam tikrų užkrečiamųjų spongiforminių encefalopatijų prevencijos, kontrolės ir likvidavimo taisykles (OL L 147, 2001 5 31, p. 1).

Jeigu tam tikros produkto partijos ženklinimo etiketėje nurodyta, kad ji nėra skirta naudoti pašarams, ūkio subjektas vėlesniame grandinės etape šios deklaracijos pakeisti negali. Šių produktų negalima įtraukti į pašarų grandinę vėliau (Reglamento (EB) Nr. 183/2005 II priedas).

Pav.

Maisto virsmo pašarais diagrama

2 SKYRIUS

Bendrosios taisyklės

Pagal Reglamento (EB) Nr. 178/2002 15 straipsnį nesaugius pašarus draudžiama pateikti rinkai ir šerti maistui skirtiems gyvūnams. Pagal Reglamento (EB) Nr. 767/2009 4 straipsnį tas principas išplečiamas ir taikomas visiems gyvūnams.

Vadovaujantis Reglamento (EB) Nr. 178/2002 17 straipsnio 1 dalimi, maisto tvarkymo subjektai visais su jų kontroliuojamu verslu susijusiais gamybos, perdirbimo ir platinimo etapais turi užtikrinti, kad pašarai atitiktų su jų veikla susijusių maisto produktų reglamentuojančių teisės aktų reikalavimus ir privalo tikrinti, kad šių reikalavimų būtų laikomasi.

Faktų ir aplinkybių, dėl kurių subjektui gali būti skirtos baudžiamosios sankcijos ir (arba) kilti civilinė atsakomybė, nustatymas yra klausimas, priklausantis nuo konkrečių nacionalinių teisinių sistemų struktūros. Daugiau informacijos apie Reglamento (EB) Nr. 178/2002 17 straipsnio 1 dalies reikšmę ir poveikį nustatant žemės ūkio produktų grandinės subjektų atsakomybę galima rasti Bendrojo maisto produktų reglamentuojančio teisės akto įgyvendinimo gairėse ⁽¹⁾.

Pagal Reglamento (EB) Nr. 178/2002 18 straipsnį maisto ir pašarų tvarkymo subjektai turi įstengti nustatyti kiekvieną asmenį, pateikusių jiems maisto produktą, pašarą, maistui skirtą gyvūną arba kitas medžiagas, skirtas arba reikalaujamas būti maistą ar pašarą. Taikant tokį atsekamumo principą užtikrinamas visos maisto grandinės vientisumas.

⁽¹⁾ Reglamento (EB) Nr. 178/2002 dėl bendrųjų maisto produktams skirtų teisės aktų 11, 12, 14, 17, 18, 19 ir 20 straipsnių įgyvendinimo gairės (https://ec.europa.eu/food/sites/food/files/safety/docs/gfl_req_implementation-guidance_lt.pdf, p. 12).

3 SKYRIUS

Maisto produktai, kurių sudėtyje nėra gyvūninių produktų ir kurie nebetinka žmonėms vartoti**3.1. Maisto produktai, kurie nėra pagaminti iš gyvūninių produktų, kurių sudėtyje nėra gyvūninių produktų arba kurie nėra užteršti gyvūniniais produktais, ir atliekų teisės aktai**

Jeigu maisto gamybos produktai ir maistas nėra pagaminti iš gyvūninių produktų, jų sudėtyje nėra gyvūninių produktų ir jie nėra užteršti gyvūniniais produktais ir nebetinka žmonėms vartoti, t. y. išmesti maisto produktai, jie gali tapti atliekomis arba būti panaudoti pašarams. Reikia išskirti keturis atvejus, kaip išdėstyta toliau a ir b punktuose.

a) Maisto gamybos procese susidarantys produktai, išskyrus galutinius produktus

Įvairiuose maisto pramonės sektoriuose gamybos procese susidaro šalutiniai produktai, kuriuos galima panaudoti kaip pašarus, pvz.,

traiškant saulėgrąžų sėklas susidaro saulėgrąžų sėklų išspaudos,

malant miltus susidaro kviečių gemalai,

gaminant cukrų susidaro cukrinių runkelių melasa,

gaminant krakmolą susidaro krakmolo hidrolizato išspaudos,

gaminant duonos ir konditerijos gaminius, kurių sudėtyje nėra gyvūninių produktų, susidaro šalutiniai duonos ir makaronų gaminių pramonės produktai.

Tiems šalutiniams maisto pramonės produktams nėra nustatomos datos „Tinka vartoti iki...“ arba „Geriausias iki...“, kaip numatyta 5.1 skirsnyje, bet jiems taikomas toks pat požiūris, kaip „maisto įmonėse ant grindų nukritusioms medžiagoms“, kaip numatyta 5.2 skirsnyje. Šalutiniai produktai nelaikomi atliekomis, jeigu atitinka visus Bendrosios atliekų direktyvos 5 straipsnyje nustatytus kriterijus⁽¹⁾. Prievolė įrodyti kompetentingai institucijai, kad tam tikro produkto nelaikymo atliekomis kriterijai yra įvykdyti, tenka atitinkamam maisto tvarkymo subjektui.

Kai kurios nacionalinės atliekų srities institucijos iš maisto pramonės atstovų reikalauja specialaus sertifikato, kuriame būtų išsamiai pagrįsta, kad tam tikras produktas, kurį veiklos vykdytojai teikia pašarams, atitinka Bendrojoje atliekų direktyvoje nustatytus nelaikymo atliekomis kriterijus. Toks sertifikatas gali būti laikomas nereikalingu, nes maisto tvarkymo subjektas, pvz., alaus darykla, tiekianti mieles kaip pašarų medžiagą, turi būti registruojamas kaip pašarų tvarkymo subjektas ir jį visiškai kontroliuoja pašarų srities institucijos.

b) Galutiniai maisto produktai maisto gamybos lygmenyje ir didmeninės arba mažmeninės prekybos lygmenyje

Maisto tvarkymo subjektas gali priimti sprendimą, kad galutiniai maisto produktai maisto gamybos lygmenyje (pvz., cukrus, saulėgrąžų aliejus, sulūžę ar netinkamos formos sausainiai) ir maistas, kuris buvo pateiktas rinkai ir pasiekė didmeninės ir mažmeninės prekybos lygį (pvz., duona kepyklose arba prekybos centruose) nebeturėtų būti skirti žmonėms vartoti, bet turėtų būti skirti naudoti pašarams. Tokie produktai neatitinka Bendrojoje atliekų direktyvoje nustatytų šalutinių produktų kriterijų, net jeigu jie skirti naudoti kaip pašarai. Todėl daugelio valstybių narių institucijos griežtai taiko tokiems maisto produktams Bendrosios atliekų direktyvos reikalavimus ir maisto tvarkymo subjekto sprendimą pašalinti juos iš maisto tiekimo grandinės laiko sprendimu išmesti tą maistą. Geras tokios praktikos pavyzdys: sunkvežimiams, gabenantiems nebetinkamus

⁽¹⁾ Šalutinių produktų nelaikymo atliekomis kriterijai (aiškinamoji pastaba šio pranešimo priede):

- gamyba kaip sudėtinė gamybos proceso dalis,
- galimybė naudoti tiesiogiai be jokio tolesnio apdirbimo, išskyrus įprastą pramoninę praktiką,
- tolesnis naudojimas gyvūnų pašaruose yra aiškus: medžiaga ne tik gali būti naudojama, bet garantuotai bus naudojama laikantis pašarų saugos teisės aktų,
- tolesnis naudojimas yra teisėtas, t. y. medžiaga ar objektas atitinka visus atitinkamus produkto, aplinkos ir sveikatos apsaugos reikalavimus konkrečiau naudojimo atveju.

žmonėms vartoti negyvūninius maisto produktus, kuriuos planuojama įtraukti į pašarų grandinę (pvz., supakuotus sausainius, vežamus kertant valstybių narių sienas), gali būti skirta bauda už Bendrosios atliekų direktyvos reikalavimų nesilaikymą, nes gaunančiojoje valstybėje narėje ta siunta laikoma atliekomis.

Reikalavimas laikytis Sąjungos atliekų teisės aktų prieš negyvūniniams maisto produktams tampant pašarais yra gana didelė našta veiklos vykdytojams, kurie svarsto galimybę tiekti juos į pašarų grandinę. Dėl to reikalavimo gali kilti kliūčių laisvam tokių produktų judėjimui vidaus rinkoje, nes kai kuriose valstybėse narėse reikalaujama, kad būtų taikomos Sąjungos atliekų teisės aktais grindžiamos vežimo taisyklės, o kitose taikomi maisto teisės aktai. Šiuo metu vyksta Bendrosios atliekų direktyvos peržiūra ir Komisijos pasiūlyme ⁽¹⁾ numatoma neįtraukti į taikymo sritį negyvūninių medžiagų, skirtų naudoti kaip pašarus.

Šiame skirsnyje nurodytiems galutiniams produktams taikomi požūriai, susiję su datomis „Tinka vartoti iki...“ arba „Geriausias iki...“, kaip numatyta 5.1 skirsnyje, ir su „maisto įmonėse ant grindų nukritusiomis medžiagomis“, kaip numatyta 5.2 skirsnyje.

Skirsnio santrauka

1. *Maisto pramonės šalutiniai negyvūniniai produktai, kaip numatyta šio skirsnio a punkte, neturėtų būti savaimė laikomi atliekomis ir jiems gali būti tiesiogiai taikomi pašarų teisės aktai.*
 2. *Įrodyti, kad šalutinis negyvūninis produktas, kaip numatyta šio skirsnio a punkte, kurį maisto tvarkymo subjektai pateikia rinkai kaip pašarus, nėra atliekos, turi patys maisto tvarkymo subjektai. Tačiau bendrasis reikalavimas dėl nelaikymo atliekomis sertifikato neturėtų būti būtinas atsižvelgiant į tai, kad maisto tvarkymo subjektai, teikiantys tokius šalutinius produktus rinkai kaip pašarus, taip pat registruojami kaip pašarų tvarkymo subjektai.*
 3. *Jeigu ateityje pašarams skirtos negyvūninės medžiagos nebus įtrauktos į Bendrosios atliekų direktyvos taikymo sritį, galutinius maisto produktus, kaip numatyta šio skirsnio b punkte, bus galima tiesiogiai naudoti kaip pašarus jiems pirmiausia netaikant atliekų teisės aktų.*
 4. *Kol bus priimta ir įgyvendinta peržiūreta Bendroji atliekų direktyva, žmonėms vartoti nebetinkamiems galutiniams maisto produktams, kaip numatyta šio skirsnio b punkte, prieš pradedant juos naudoti kaip pašarus gali būti taikomi Sąjungos ir nacionalinės atliekų teisės aktai.*
- 3.2. **Reikalavimai maisto tvarkymo subjektams, tiekiantiems negyvūninius maisto produktus į pašarų grandinę**

Maisto grandinės įmonės ⁽²⁾, vykdančios negyvūninių maisto produktų gamybos, platinimo, didmeninės ir mažmeninės prekybos veiklą, turi būti registruojamos arba tvirtinamos pagal Maisto higienos reglamentą (EB) Nr. 852/2004 ⁽³⁾. Visą įvairiose Sąjungos valstybėse narėse patvirtintų maisto įmonių sąrašą galima rasti čia:

http://ec.europa.eu/food/safety/biosafety/food_hygiene/eu_food_establishments_en

Maisto įmonių, kurių nereikia tvirtinti ir kurias reikia tik įregistruoti, sąrašus tvarko tik valstybių narių kompetentingos institucijos.

3.2.1. Reikalavimai veiklos vykdytojams, kurie teikia produktus kaip pašarus arba panaudoti skirtas atliekas

Iš principo, veiklos vykdytojas gali teikti žmonėms vartoti nebetinkamą maistą kaip

— pašarus (šalutinius produktus, nurodytus 3.1 skirsnio a punkte, o priėmus ir įgyvendinus peržiūrėtą Bendrąją atliekų direktyvą – taip pat 3.1 skirsnio b punkte nurodytus produktus),

⁽¹⁾ Pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos, kuria iš dalies keičiama Direktyva 2008/98/EB dėl atliekų <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?uri=CELEX%3A52015PC0595>

⁽²⁾ Reglamente (EB) Nr. 178/2002 nustatyta, kad pašarų sektorius yra neatsiejama maisto grandinės dalis.

⁽³⁾ Pagal Reglamento (EB) Nr. 852/2004 6 straipsnį kiekviena maisto tvarkymo subjekto įmonė turi būti registruojama kompetentingoje institucijoje. Registracijos tikslas – pranešti valstybių narių kompetentingoms institucijoms, kur yra įmonės ir kokia veikla jos užsiima, kad prireikus būtų galima vykdyti oficialiosios kontrolės priemones.

— panaudoti skirtas atliekas (3.1 skirsnio b punkte nurodytus galutinius produktus).

a) Produktai, teikiami kaip pašarai

Reglamente (EB) Nr. 183/2005 nustatoma taikymo sritis, susijusi su pašarų tvarkymo subjektais, kuriems pagal to reglamento 9 straipsnį taikomas registravimo reikalavimas. Pašarų tvarkymo subjektas privalo užtikrinti, kad būtų laikomasi visų atitinkamų pašarų teisės aktų nuostatų, pavyzdžiui, susijusių su pašarų higienos taisyklėmis, teršalų likučių kiekiais arba ženkliniu. Pašarų tvarkymo subjektai, kuriems netaikoma Reglamento (EB) Nr. 183/2005 5 straipsnio 1 dalis (pirminiai gamintojai), turi taikyti to reglamento II priedą, įskaitant RVASVT plano parengimą. Apskritai ⁽¹⁾ pašarus rinkai teikiantis veiklos vykdytojas turi būti įregistruotas kaip pašarų tvarkymo subjektas.

Maisto tvarkymo subjektai, teikiantys Sąjungos rinkai maisto gamybos procese susidarancius šalutinius produktus, kaip numatyta 3.1 skirsnio a punkte, laikomi pašarų tvarkymo subjektais ir privalo užtikrinti, kad būtų laikomasi pašarų teisės aktų reikalavimų, įskaitant registraciją maisto tvarkymo subjektais.

b) Produktai, teikiami kaip panaudoti skirtos atliekos

Kol bus patvirtinta ir įgyvendinta peržiūrėta Bendroji atliekų direktyva, žmonėms vartoti nebetinkami galutiniai negyvūniniai maisto produktai, kaip numatyta 3.1 skirsnio b punkte, galėtų būti pripažįstami „panaudoti skirtomis atliekomis“. Taigi maisto tvarkymo subjektas turėtų laikytis nacionalinės tokių produktų tiekimo į pašarų grandinę tvarkos. Kai pašarams skirtas negyvūninis maistas nebepateks į Sąjungos ir nacionalinės atliekų teisės aktų taikymo sritį, maistas galėtų būti tiekiamas tiesiogiai į pašarų grandinę. Tokio maisto pavyzdys būtų supakuota ⁽²⁾ sužiedėjusi duona iš prekybos centrų. Jeigu prekybos centras pateikia rinkai tokią duoną kaip reikalavimų neatitinkančius (žr. 6.2 skirsnį) pašarus (t. y. nebevertotinus maisto produktus, kaip apibrėžta 1.2 skirsnyje), pažymėtus kaip „Duonos ir makaronų pramonės produktai“ (Pašarinių žaliavų katalogo 13.1.1 įrašas), prekybos centras veikia kaip pašarų tvarkymo subjektas ir privalo užtikrinti, kad būtų laikomasi pašarų teisės aktų reikalavimų, įskaitant registraciją pašarų tvarkymo subjektais.

3.2.2. Priemonės, kuriomis užtikrinama, kad pašarams būtų naudojama daugiau žmonėms vartoti nebetinkamų maisto produktų

Dėl reikalavimo jau įregistruotam maisto tvarkymo subjektui, kuris ketina tiekti maistą į pašarų grandinę, taip pat užsiregistruoti pašarų tvarkymo subjektu ir atitinkamai laikytis visų pašarų saugos reikalavimų kai kurie subjektai, pvz., nedideli maisto mažmenininkai gali vengti tai daryti. Atsižvelgiant į tikslą padidinti žmonėms vartoti nebetinkamo maisto naudojimą pašarams, yra dvi galimybės sumažinti tokiems maisto tvarkymo subjektams tenkančią naštą.

a) Parama maisto tvarkymo subjektui siekiant padėti jam laikytis pašarų teisės aktų

Kaip nustatyta Pašarų higienos reglamento 22 straipsnyje, galima parengti gaires maisto mažmenininkams, kurie teikia žmonėms vartoti nebetinkamą maistą pašarams; tokios gairės galėtų būti naudingos siekiant padėti jiems laikytis pašarų teisės aktų (susijusių su saugos priemonėmis, ženkliniu, teršalų kiekiais). Be to, pagalbą maisto mažmenininkams kuriant supaprastintą jų kaip pašarų tvarkymo subjektų poreikiams pritaikytą RVASVT sistemą galėtų teikti suinteresuotųjų subjektų asociacijos.

⁽¹⁾ Komisija parengė gairių projektą, kuriuo, be kita ko, siekiama išspręsti problemą pašarų grandinės pradžioje. Šiuo dokumentu siekiama sukurti ir maistui, ir pašarams skirtą sistemą, kurioje būtų išvengiama nereikalingos administracinės naštos ir kartu užtikrinamas pašarų grandinės vientisumas („Tam tikrų Reglamento (EB) Nr. 183/2005 dėl pašarų higienos reikalavimų nuostatų įgyvendinimo gairės“).

⁽²⁾ Reglamento (EB) Nr. 767/2009 III priede kaip medžiagą, kurią draudžiama pateikti rinkai arba šerti gyvūnams, nurodyta „Žemės ūkio pramonės produktų pakuotės ir pakuočių dalys“.

b) Maisto tvarkymo subjektai pateikia rinkai atitinkamus produktus kaip „maistą“

Maisto mažmenininkas, įregistruotas arba patvirtintas pagal Reglamentą (EB) Nr. 852/2004, laikydamasis maisto teisės aktų nuostatų, pateikia maistą rinkai pašarų tvarkymo subjektui, kuris renka maistą, skirtą paversti pašarais, arba tiesiogiai paverčia jį pašarais⁽¹⁾. Pašarų grandinė prasideda nuo maistą gaunancio veiklos vykdytojo. Tas pašarų tvarkymo subjektas atsako už pašarų teisės aktų laikymąsi. Pirmiau pateiktame pavyzdyje prekybos centras tiekė sužiedėjusią duoną pašarų gamintojui. Maisto tvarkymo subjektas neprivalėtų registruotis pagal Reglamentą (EB) Nr. 183/2005, nes jo tiekiamas produktas yra maistas (t. y. taikomos maistui skirtos taisyklės), o dar ne pašarai. Be to, jo negalima tiekti tiesiogiai ūkininkams, kad jie šertų jį gyvūnams, nes jis netinka neperdirbtas šerti gyvūnus per burną.

Skirsnio santrauka

5. *Priėmus ir įgyvendinus peržiūrėtą Bendrąją atliekų direktyvą, žmonėms vartoti nebetinkami negyvūniniai maisto produktai gali būti tiekami į pašarų grandinę kaip „panaudoti skirtos atliekos“ pagal Sąjungos ir nacionalinės teisės aktus, kuriais tokios atliekos reglamentuojamos.*
6. *Parengus gaires maisto tvarkymo subjektams, tiekiantiems žmonėms vartoti nebetinkamus negyvūninius maisto produktus kaip pašarus, tai padėtų sumažinti jiems tenkančią našą, susijusią su pašarų teisės aktų taisyklių laikymusi.*
7. *Maisto mažmenininkai, tiekiantys tam tikrą produktą kaip maistą pašarų tvarkymo subjektui, kuris jį paverčia pašarais, neprivalo registruotis kaip pašarų tvarkymo subjektai.*

4 SKYRIUS

MAISTO PRODUKTAI, KURIŲ SUDĖTYJE YRA GYVŪNINIŲ PRODUKTŲ IR KURIE NEBETINKA ŽMONĖMS VARTOTI

4.1. Maisto produktai, kurie yra pagaminti iš gyvūninių produktų, kurių sudėtyje yra gyvūninių produktų arba kurie yra užteršti gyvūniniais produktais

Maisto produktai, kurie yra pagaminti iš gyvūninių produktų, kurių sudėtyje yra gyvūninių produktų arba kurie yra užteršti gyvūniniais produktais, negali būti tiesiogiai naudojami pašarams gaminti. Visais atvejais jiems pirmiausia turi būti taikomos Šalutinių gyvūninių produktų reglamento nuostatos. Tame reglamente gyvūniniai maisto produktai, dėl komercinių priežasčių arba dėl gamybos sunkumų ar pakuotės arba kitokių defektų nebetinkantys žmonėms vartoti (t. y. išmesti maisto produktai), aiškiai atskiriami nuo viešojo maitinimo atliekų. Kadangi mažiausias gyvūninių medžiagų kiekis nenustatytas, visiems tokiems maisto produktams, kurie yra pagaminti iš gyvūninių produktų, kurių sudėtyje yra bet koks kiekis gyvūninių produktų arba kurie yra užteršti gyvūniniais produktais, taikomi šalutinių gyvūninių produktų teisės aktai.

Maisto tvarkymo subjektas, nusprendęs tiekti tokius gyvūninius maisto produktus, nepatenka į Bendrosios atliekų direktyvos taikymo sritį (2 straipsnio 2 dalies b punktas) ir jam taikomos šalutinių gyvūninių produktų teisės aktuose nustatytos kontrolės priemonės.

Atliekomis užteršti šalutiniai gyvūniniai produktai⁽²⁾, kuriems pagal Bendrąją atliekų direktyvą taikomos kontrolės priemonės, laikomi 2 ar 1 kategorijos medžiagomis pagal Šalutinių gyvūninių produktų reglamentą ir vėliau negali patekti į pašarų grandinę.

Remiantis Šalutinių gyvūninių produktų reglamento 10 straipsnio e punktu, prie 3 kategorijos medžiagų (skirtų naudoti pašarams), kaip numatyta tame reglamente, priskiriami šalutiniai gyvūniniai produktai, gauti gaminant žmonėms vartoti skirtus produktus (išskaitant kaulus) iš kurių pašalinti riebalai, spirgai ir centrifuguojant arba separuojant pieną gautos nuosėdos.

⁽¹⁾ Toks maistas skiriasi nuo nebevertotinų maisto produktų, kaip apibrėžta 1.2 skirsnyje, nes už pateikimą rinkai atsakingas veiklos vykdytojas negarantuoja, kad „vartojami kaip pašaras, [jie] nekelia pavojaus sveikatai“.

⁽²⁾ Vertinant pakavimo medžiagų buvimą ar likučius taikomas 6.2 skirsnis.

Remiantis Šalutinių gyvūninių produktų reglamento 10 straipsnio f punktu, 3 kategorijos medžiagomis laikomi gyvūniniai produktai arba maisto produktai, kurių sudėtyje yra gyvūninių produktų, kurie dėl komercinių priežasčių, gamybos problemų, pakuotės defektų ar kitų trūkumų, nekeliančių pavojaus visuomenės ar gyvūnų sveikatai, nebėra skirti vartoti žmonėms. Šalutinių gyvūninių produktų reglamento 10 straipsnio f punkte nurodytos 3 kategorijos medžiagos paprastai tiekiamos šalutinių gyvūninių produktų perdirbimo įmonei įvyniotos ir supakuotos arba sumaišytos su vyniojimo ir pakavimo medžiagomis, kurios yra atliekos. Vyniojimo ir pakavimo medžiagos atskiriamos nuo šalutinių gyvūninių produktų tik 3 kategorijos šalutinių gyvūninių produktų perdirbimo įmonėje. Atliekų ir šalutinių gyvūninių produktų mišinys *a priori* nėra laikytinas 2 arba netgi 1 kategorijos medžiagomis.

Žmonėms vartoti nebetinkamiems gyvūniniams maisto produktams, skirtiems naudoti pašarams, taikomi konkretūs perdirbimo reikalavimai ir apribojimai, kaip numatyta šio pranešimo 4.3 skirsnyje.

4.2. Žmonėms vartoti nebetinkamus gyvūninius maisto produktus tiekiančių maisto tvarkymo subjektų registravimas

Visi veiklos vykdytojai, vykdantys veiklą bet kuriame šalutinių gyvūninių produktų ir jų gaminių gamybos, vežimo, tvarkymo, perdirbimo, saugojimo, pateikimo rinkai, platinimo, naudojimo aš šalinimo etape, turi būti registruojami pagal Šalutinių gyvūninių produktų reglamento 23 straipsnį, nebent jie jau būtų patvirtinti pagal to reglamento 24 straipsnį. Pagal Šalutinių gyvūninių produktų reglamentą įregistruotų arba patvirtintų veiklos vykdytojų, įmonių ar įstaigų sąrašas paskelbtas šiuo adresu:

http://ec.europa.eu/food/safety/animal-by-products/approved-establishments_en

Remiantis Šalutinių gyvūninių produktų reglamento 23 straipsnio 4 dalimi, įmonės, kuriose susidaro šalutiniai gyvūniniai produktai, neprivalo registruotis, jeigu jos jau patvirtintos arba įregistruotos pagal Reglamentą (EB) Nr. 852/2004 ir Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 853/2004⁽¹⁾. Tačiau taikant tokią išimtį veiklos vykdytojai nėra atleidžiami nuo prievolės būti patvirtinti pagal Šalutinių gyvūninių produktų reglamentą, jeigu jie vykdo to reglamento 24 straipsnyje aprašytą veiklą.

Perdirbtus šalutinius gyvūninius produktus, skirtus naudoti pašarams, galima tiekti tik pašarų tvarkymo subjektams, kurie yra įregistruoti ar patvirtinti pagal Reglamentą (EB) Nr. 183/2005.

4.3. Žmonėms vartoti nebetinkamų gyvūninių maisto produktų perdirbimo reikalavimai ir naudojimo apribojimai

Šalutinių gyvūninių produktų reglamente ir užkrečiamos spongiforminės encefalopatijos reglamente nustatytos griežtos taisyklės, pagal kurias apribojamas galimas žmonėms vartoti nebetinkamų maisto produktų, kurie yra pagaminti iš gyvūninių medžiagų, kurių sudėtyje yra gyvūninių medžiagų arba kurie yra užteršti gyvūninėmis medžiagomis, naudojimas priklausomai nuo juose esančių gyvūninių medžiagų rūšies. Pavyzdžiui, maisto produktais, kurių sudėtyje yra atrajotojų gyvūninių baltymų, išskyrus pieną ir (arba) pieno produktus arba lydytus riebalus, draudžiama šerti ūkinius gyvūnus, išskyrus kailinius gyvūnus. Dar vienas pavyzdys: maisto produktai, kurių sudėtyje yra žuvies, negali būti tiesiogiai naudojami kaip pašarai, bet juos galima perdirbti ir paversti žuvų miltais, o žuvų miltais negalima šerti atrajojančių gyvūnų, išskyrus žindomus atrajotojus. Taigi maisto perdirbėjai privalo atskirti maisto produktų, kurių sudėtyje yra gyvūninių medžiagų, srautus atskirdami žmonėms vartoti nebetinkamą maistą, kurį galima ir kurio negalima tiekti į pašarų grandinę arba kuriuo galima šerti tik tam tikrų rūšių gyvūnus, ir turi tinkamai juos tvarkyti ir ženklinti siekdami užtikrinti, kad galutinis naudojimo būdas būtų saugus žmonių ir gyvūnų sveikatai ir atitiktų šalutinių gyvūninių produktų reglamentą ir užkrečiamų spongiforminių encefalopatijų reglamentą.

Užkrečiamų spongiforminių encefalopatijų reglamente ir šalutinių gyvūninių produktų reglamente įtvirtinti žmonėms vartoti nebetinkamų gyvūninių maisto produktų perdirbimo reikalavimai ir naudojimo pašarams apribojimai, kuriais siekiama apsaugoti gyvūnų sveikatą. Kai kurie gyvūniniai produktai gali būti saugūs žmonėms vartoti, bet nesaugūs gyvūnų sveikatai, pvz., todėl, kad juose gali būti snukio ir nagų ligą, klasikinį kiaulių marą ar afrikinį kiaulių marą sukeliančių patogenų. Be to, užkrečiamų spongiforminių encefalopatijų reglamente įtvirtintas „visiškas naudojimo pašarams draudimas“, pagal kurį draudžiama šerti ūkinius gyvūnus perdirbtais gyvūniniais baltymais, numatant kelias ribotas išimtis, siekiant užkirsti kelią GSE plitimui visoje pašarų grandinėje. Taigi kai kurių maistui skirtų gyvūninių produktų neperdirbus negalima naudoti pašarams arba juos reikia iš dalies pašalinti iš pašarų grandinės.

⁽¹⁾ 2004 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 853/2004, nustatantis konkrečius gyvūninės kilmės maisto produktų higienos reikalavimus (OL L 139, 2004 4 30, p. 55).

Žmonėms vartoti nebetinkamų maisto produktų, kurių sudėtyje yra atrajotojų gyvūninių baltymų, išskyrus pieno produktus, negalima šerti jokiems ūkiniams gyvūnams, išskyrus kailinius gyvūnus. Todėl kailinių gyvūnų pašarai ir gyvūnų augintinių ėdalas yra vieninteliai išmestų maisto produktų, kurių sudėtyje yra atrajotojų gyvūninių baltymų, išskyrus pieno produktus, panaudojimo pašarams būdai. Tačiau ūkiniams gyvūnams galima šerti žmonėms vartoti nebetinkamus maisto produktus, kuriuos perdirbus pagal šalutinių gyvūninių produktų teisės aktus pagaminami lydyti atrajotojų riebalai ir kuriuose yra ne daugiau kaip 0,15 % netirpių priemaišų masinės dalies.

Išmestų gyvūninių maisto produktų perdirbimo ir pateikimo rinkai reikalavimai išdėstyti Komisijos reglamento (ES) Nr. 142/2011 ⁽¹⁾ X priede.

Šalutinių gyvūninių produktų reglamento 10 straipsnio a–m punktuose nurodytas 3 kategorijos medžiagas galima naudoti ūkinių gyvūnų pašarams gaminti perdirbus jas į perdirbtus gyvūninius baltymus arba lydytus riebalus pagal Reglamento (ES) Nr. 142/2011 X priedą.

Žalia mėsa gali būti naudojama gyvūnų augintinių ėdalui, pateiktinam rinkai pagal Šalutinių gyvūninių produktų reglamento 35 straipsnį ir Reglamento (ES) Nr. 142/2011 XIII priede nustatytus reikalavimus, gaminti.

Nebevertotinus maisto produktus galima naudoti kailinių gyvūnų pašarams, pateikiant juos rinkai pagal Šalutinių gyvūninių produktų reglamento 36 straipsnį, gaminti.

Tam tikras 3 kategorijos medžiagas, išvardytas Reglamento (ES) Nr. 142/2011 X priedo 10 skirsnyje, galima pateikti rinkai kaip ūkinių gyvūnų pašarus be jokio papildomo perdirbimo, jeigu tos medžiagos:

- yra susidariusios Sąjungoje,
- buvo apdorotos, kaip apibrėžta Reglamento (EB) Nr. 852/2004 2 straipsnio 1 dalies m punkte, arba pagal Reglamentą (ES) Nr. 142/2011,
- neturėjo sąlyčio su jokiais kitomis 3 kategorijos medžiagomis ir
- imtasi visų būtinų atsargumo priemonių, kad būtų išvengta medžiagos užteršimo.

Remdamasi Reglamento (ES) Nr. 142/2011 X priedo II skyriaus 4 skirsnio II dalimi, kompetentinga institucija gali leisti apdoroti, naudoti ir saugoti pieną, pieno produktus ir antrinius pieno produktus (išskyrus centrifuguojant arba separuojant pieną gautas nuosėdas), kurie yra 3 kategorijos medžiagos, kaip nurodyta Šalutinių gyvūninių produktų reglamento 10 straipsnio e punkte, ir to reglamento 10 straipsnio f ir h punktuose nurodytą pieną, pieno produktus ir antrinius pieno produktus. Pavyzdžiui, kompetentinga institucija gali leisti tiesiogiai platinti tam tikrus pieno produktus tam tikriems gyvūnų augintojams.

Be to, pagal Šalutinių gyvūninių produktų reglamento 18 straipsnį kompetentinga institucija gali leisti savo teritorijoje rinkti ir naudoti 2 ir 3 kategorijų medžiagas šerti zoologijos sodų gyvūnus, cirko gyvūnus, roplius ir plėšrius paukščius, kurie nėra zoologijos sodų ar cirko gyvūnai, kailinius gyvūnus, laukinius gyvūnus, pripažintų šunų veisyklų ar skalikų rujų šunis, prieglaudose laikomus šunis ir kates arba lervas ir kirminus, naudojamus žvejybos masalui.

Toliau pateiktoje lentelėje ⁽²⁾ apibendrinami leistini žmonėms vartoti nebetinkamo maisto, kurio sudėtyje yra gyvūninių medžiagų, naudojimo pašarams būdai pagal šalutinių gyvūninių produktų reglamentą ir užkrečiamų spongiforminių encefalopatijų reglamentą (galiojančius nuo 2017 m. spalio 1 d.).

⁽¹⁾ 2011 m. vasario 25 d. Komisijos reglamentas (ES) Nr. 142/2011, kuriuo įgyvendinami Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1069/2009, kuriuo nustatomos žmonėms vartoti neskirtų šalutinių gyvūninių produktų ir jų gaminių sveikumo taisyklės, ir Tarybos direktyva 97/78/EB dėl tam tikrų mėginių ir priemonių, kuriems netaikomi veterinariniai tikrinimai pasienyje pagal tą direktyvą (OL L 54, 2011 2 26, p. 1).

⁽²⁾ Lentelę reikia skaityti iš kairės į dešinę aiškinant jos duomenis taip: pirmajame stulpelyje išvardyti produktai gali būti naudojami neperdirbti gyvūnų augintinių ėdalui ir kailinių gyvūnų pašarams gaminti („Taip“ arba „Ne“ antrajame stulpelyje) ir turi būti toliau apdorojami pagal ŠGP teisės aktus siekiant juos naudoti ūkinių gyvūnų, išskyrus kailinius gyvūnus, pašarams („Taip“ arba „Ne“ trečiajame stulpelyje) arba gyvūnų augintinių ėdalui gaminti (jeigu antrajame stulpelyje nurodyta „Taip“), o ketvirtajame stulpelyje nurodyta, ar yra jų šerimo ūkiniams gyvūnams, kurie nėra kailiniai gyvūnai, apribojimų. Kalbant apie langelių spalvą, kuo tamsesnis fonas, tuo labiau ribojamas atitinkamas naudojimo būdas.

Žmonėms vartoti nebetinkamas maistas, kuris yra pagamintas iš toliau išvardytų medžiagų, kurio sudėtyje yra tokių medžiagų arba kuris yra jomis užterštas ⁽¹⁾ :	Gali būti naudojama neperdirbant gyvūnų augintinių ėdalui arba kailinių gyvūnų pašarams:	Norint naudoti ūkinių gyvūnų, išskyrus kailinius gyvūnus, pašarams būtina toliau apdoroti pagal ŠGP teisės aktus:	Leidžiama šerti šiuos gyvūnus:
<ul style="list-style-type: none"> — pienas, pieno produktai ir antriniai pieno produktai, — kiaušiniai, kiaušinių gaminiai, — medus, — lydyti riebalai, — neatrajotojų želatina / kolagenas, jeigu gyvūninės medžiagos <ul style="list-style-type: none"> — yra susidariusios Sąjungoje; — buvo apdorotos laikantis maisto higienos teisės aktų. 	TAIP	NE	visi gyvūnai
<ul style="list-style-type: none"> — pienas, pieno produktai ir antriniai pieno produktai, — kiaušiniai, kiaušinių gaminiai, — medus, — lydyti riebalai, — neatrajotojų želatina/kolagenas, jeigu gyvūninės medžiagos NEBUVO apdorotos (pvz., valgomieji kiaušiniai, žalias pienas, medus, tiramisas su žaliais kiaušiniiais ir kt.) arba jeigu jos yra susidariusios trečiojoje šalyse.	NE	TAIP	visi gyvūnai
žuvis arba žuvies produktai	NE	TAIP	neatrajojantys gyvūnai, įskaitant akvakultūros gyvūnus, gyvūnus augintinius ir kailinius gyvūnus
neatrajotojų mėsa	TAIP	TAIP	akvakultūros gyvūnai, gyvūnai augintiniai ir kailiniai gyvūnai
neatrajotojų mėsos arba kraujo gaminiai	TAIP esant tam tikroms sąlygoms	TAIP	akvakultūros gyvūnai, gyvūnai augintiniai ir kailiniai gyvūnai

⁽¹⁾ Jeigu išmesto maisto sudėtyje yra kelių lentelėje nurodytų kategorijų gyvūninių produktų arba jis yra jais užterštas, taikoma griežtesnė taisyklė.

Žmonėms vartoti nebetinkamas maistas, kuris yra pagamintas iš toliau išvardytų medžiagų, kurio sudėtyje yra tokių medžiagų arba kuris yra jomis užterštas ⁽¹⁾ :	Gali būti naudojama neperdirbant gyvūnų augintinių ėdalui arba kailinių gyvūnų pašarams:	Norint naudoti ūkinių gyvūnų, išskyrus kailinius gyvūnus, pašarams būtina toliau apdoroti pagal ŠGP teisės aktus:	Leidžiama šerti šiuos gyvūnus:
atrajotojų želatina, kolagenas arba mėsa	TAIP	Netaikoma	gyvūnai augintiniai ir kailiniai gyvūnai
atrajotojų mėsos gaminiai	NE	Netaikoma	gyvūnai augintiniai ir kailiniai gyvūnai

4.4. Vežimas

Kartu aiškinant reglamentus (EB) Nr. 178/2002 ir (EB) Nr. 852/2004, maisto produktus reikia vežti atskirai nuo šalutinių gyvūninių produktų ir gabenti atskirose specialiose talpose (sunkvežimiuose). Šalutinius gyvūninius produktus reikia gabenti su prekybos dokumentais pagal Šalutinių gyvūninių produktų reglamentą patvirtintomis arba registruotomis transporto priemonėmis.

Skiriamasis santrauka

8. Žmonėms vartoti nebetinkamų maisto produktų, kurie yra pagaminti iš gyvūninių produktų, kurių sudėtyje yra gyvūninių produktų arba kurie yra užteršti gyvūninių produktais, negalima tiesiogiai naudoti gaminant pašarus ir visais atvejais jiems privaloma pirmiausia taikyti Šalutinių gyvūninių produktų reglamento nuostatas.
9. Iš principo, visi veiklos vykdytojai, vykdančys veiklą bet kuriame šalutinių gyvūninių produktų ir jų gaminių gamybos, vežimo, tvarkymo, perdirbimo, saugojimo, pateikimo rinkai, platinimo, naudojimo aš šalinimo etape, turi būti registruojami pagal Šalutinių gyvūninių produktų reglamentą.
10. Maisto produktams, kurie yra pagaminti iš gyvūninių produktų, kurių sudėtyje yra gyvūninių produktų arba kurie yra užteršti gyvūninių produktais, nebetinkamiems žmonėms vartoti, bet skirtiems naudoti pašarams, taikomi konkretūs perdirbimo reikalavimai ir naudojimo apribojimai.

5 SKYRIUS

Pastabos dėl maisto produktų, kurių terminas „tinka vartoti iki...“ ir „geriausias iki...“ yra pasibaigęs, ir maisto įmonėse ant grindų nukritusių medžiagų

5.1. Maisto produktai, kurių terminas „Tinka vartoti iki...“ ir „Geriausias iki...“ yra pasibaigęs

Maisto tinkamumo termino nurodymas numatytas Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) Nr. 1169/2011 ⁽²⁾. Pagal to reglamento 24 straipsnio 1 dalį greitai gendantiesiems produktams nustatoma data

⁽¹⁾ Jeigu išmesto maisto sudėtyje yra kelių lentelėje nurodytų kategorijų gyvūninių produktų arba jis yra jais užterštas, taikoma griežtesnė taisyklė.

⁽²⁾ 2011 m. spalio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1169/2011 dėl informacijos apie maistą teikimo vartotojams, kuriuo iš dalies keičiami Europos Parlamento ir Tarybos reglamentai (EB) Nr. 1924/2006 ir (EB) Nr. 1925/2006 bei kuriuo panaikinami Komisijos direktyva 87/250/EEB, Tarybos direktyva 90/496/EEB, Komisijos direktyva 1999/10/EB, Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2000/13/EB, Komisijos direktyvos 2002/67/EB ir 2008/5/EB bei Komisijos reglamentas (EB) Nr. 608/2004 (OL L 304, 2011 11 22, p. 18).

„Tinka vartoti iki...“. Datą „Tinka vartoti iki...“ arba „Geriausias iki...“, t. y. laikymo trukmę, privalo nustatyti maisto tvarkymo subjektai atsižvelgdami į saugos, kokybės ir prekybos aspektus. Kai kuriems maisto produktams, kaip antai šviežiams vaisiams ir negendantiems maisto produktams, t. y. druskai, cukrui, actui, netaikoma prievolė nurodyti datą „Geriausias iki...“ Vienintelė maisto kategorija, kuriai pagal ES teisės aktus reikalaujama nurodyti datą, yra valgomieji kiaušiniai ⁽¹⁾.

Problema dėl dažnesnio maisto produktų naudojimo pašarams po jų datos „Geriausias iki...“ yra susijusi su tuo, kad kai kuriose valstybėse narėse kompetentingos institucijos tokį maistą automatiškai laiko:

- 2 kategorijos medžiaga pagal Šalutinių gyvūninių produktų reglamento 9 straipsnį, jeigu jų sudėtyje yra gyvūninių produktų ir jie dėl to negali būti naudojami kaip pašarai, arba
- atliekomis, jeigu jų sudėtyje nėra gyvūninių produktų ir jie dėl to negali būti naudojami kaip pašarai arba juos bent jau reikėtų tvarkyti pagal atliekų teisės aktus prieš gaminant iš jų pašarus.

Data „Geriausias iki...“ yra labiau kokybės nei saugos standartas. Kiekvienu konkrečiu atveju remdamasis RVASVT principais atsakingas maisto tvarkymo subjektas turėtų patikrinti, ar kyla pavojus visuomenės ar gyvūnų sveikatai. Jeigu ne, atitinkamą maisto produktą galima naudoti kaip pašarus.

Sąvoka „Tinka vartoti iki...“ nagrinėjama Reglamento (ES) Nr. 1169/2011 24 straipsnio 1 dalyje:

- „Maisto produktų, kurie mikrobiologiniu požiūriu yra greitai gendantys ir dėl to per trumpą laiką gali staiga sukelti pavojų žmonių sveikatai, atveju minimalaus tinkamumo vartoti terminas keičiamas nuoroda „Tinka vartoti iki ... (data)“. Praėjus datai „Tinka vartoti iki ... (data)“ maisto produktas laikomas nesaugiu pagal Reglamento (EB) Nr. 178/2002 14 straipsnio 2–5 dalis.“
- Tos nuostatos tikslas – paaiškinti, kad tam tikras maisto produktas, kurio data „Tinka vartoti iki...“ jau praėjo, negali būti pateikiamas Sąjungos maisto rinkai, nes nėra saugus žmonėms vartoti. Kadangi Reglamento (ES) Nr. 1169/2011 24 straipsnio 1 dalyje daroma nuoroda į Reglamento (EB) Nr. 178/2002 14 straipsnį, kuriame nustatomi bendrieji maisto saugos reikalavimai, o ne į to reglamento 15 straipsnį (pašarų saugos reikalavimai), žmonėms vartoti nebetinkamas maistas vis tiek gali būti skirtas ūkinių gyvūnų pašarams gaminti.
- Būtinoji sąlyga yra tai, kad žmonėms vartoti nebetinkami maisto produktai, kurių sudėtyje yra gyvūninių produktų, turi atitikti Šalutinių gyvūninių produktų reglamentą. To reglamento 14 straipsnio d punkte konkrečiai numatyta, kad pašarams negalima naudoti 3 kategorijos medžiagų, kurios pasikeitė dėl suirimo ar sugedimo taip, kad naudojamos produkte, pradėjo kelti nepriimtina pavojų visuomenės ar gyvūnų sveikatai. Pagal Reglamento (EB) Nr. 178/2002 15 straipsnį nesaugius pašarus draudžiama pateikti rinkai ar šerti maistui skirtiems gyvūnams. Pagal Reglamento (EB) Nr. 767/2009 4 straipsnį ta taisyklė išplečiama ir taikoma visiems gyvūnams.
- Pagal Reglamento (EB) Nr. 178/2002 17 straipsnio 1 dalį pašarų tvarkymo subjektai visuose su jų kontroliuojamu verslu susijusiuose gamybos, perdirbimo ir paskirstymo etapuose pirmiausia užtikrina, kad pašarai atitiktų su jų veikla susijusius maisto produktus reglamentuojančių įstatymų reikalavimus ir tikrina, kad šių reikalavimų būtų laikomasi. Jeigu veiklos vykdytojai negali užtikrinti Šalutinių gyvūninių produktų reglamento 10 straipsnio f punkto laikymosi (kad produktai nekeltų „pavojaus visuomenės ar gyvūnų sveikatai“) arba užtikrinti, kad būtų renkamos ir apdorojamos 3 kategorijos medžiagos paverčiant jas pašarais, neužterštais 2 kategorijos medžiagomis, kaip numatyta Šalutinių gyvūninių produktų reglamento 9 straipsnio g punkte, visa siunta turėtų būti laikoma 2 kategorijos medžiagomis (kurių negalima naudoti pašarams).

⁽¹⁾ Data „Geriausias iki...“ taikytina A klasės (šviežiams) kiaušiniams (valgomiems kiaušiniams), kaip numatyta 2008 m. birželio 23 d. Komisijos reglamente (EB) Nr. 589/2008 (12 straipsnis), kuriuo nustatomos išsamios Tarybos reglamento (EB) Nr. 1234/2007 įgyvendinimo taisyklės dėl prekybos kiaušinių standartų (OL L 163, 2008 6 24, p. 6). Reglamente (EB) Nr. 853/2004, kuriuo nustatomi konkretūs gyvūninės kilmės maisto produktų higienos reikalavimai (III priedo X skirsnio 1 skyriaus 3 punktas), patikslinama, kad kiaušiniai vartotojui turi būti pristatomi ne per ilgesnį nei 21 dienos nuo kiaušinio padėjimo laikotarpį.

5.2. Maisto įmonėse ant grindų nukritusios medžiagos

Kai kurie maisto perdirbėjai praneša, kad maistas automatiškai laikomas atliekomis (išmetamas) jam nukritus ant grindų maisto įmonėje. Tai gali būti pagrįsta žmonėms vartoti skirto maisto atveju, bet neturėtų būti taikoma gyvūnų mitybai skirtiems produktams. Vien dėl sąlyčio su grindimis ant jų nukritusių medžiagų neturėtų būti draudžiama naudoti pašarams, jeigu gamintojas yra įdiegęs šias priemones:

- grindų švaros palaikymo protokolą,
- mikrobiologinio, cheminio ar fizinio užterštumo prevencijos priemones ir
- tinkamą maisto nurinkimo nuo grindų įrangą.

Tokios priemonės turi būti nustatytos, įvertintos ir pakankamos ir jas taikant privalomoje veiklos vykdytojo RVASVT sistemoje turėtų būti sprendžiami, visų pirma, tokių medžiagų panaudojimo pašarams vėlesniame grandinės etape klausimai. Tačiau gyvūniniai maisto produktai, dėl juose esančių pašalinių medžiagų pripažinti netinkamais žmonėms vartoti, turi būti priskiriami prie 2 kategorijos medžiagų, kurių negalima šerti ūkiniams gyvūnams, išskyrus kailinius gyvūnus. Pašarus rinkai teikiantys pašarų tvarkymo subjektai, žinoma, vis tiek turi užtikrinti, kad pašarai būtų tinkami vartoti, autentiški, atitinkantys tikslą ir tokios kokybės, kad juos būtų galima parduoti.

Škyriaus santrauka

11. *Maisto produktus, kurių data „Geriausias iki...“ jau praėjo, galima naudoti kaip pašarus, jeigu jie atitinka saugos reikalavimus pagal pašarų teisės aktus ir, jeigu tai maisto produktai, kurių sudėtyje yra gyvūninių produktų, Šalutinių gyvūninių produktų reglamento nuostatas.*
12. *Maisto produktų, kurių data „Tinka vartoti iki...“ jau praėjo, automatiškai nedraudžiama naudoti pašarams. Jeigu pašarų tvarkymo subjektas gali garantuoti, kad maisto produktai, kurių data „Tinka vartoti iki...“ jau praėjo, nekels pavojaus gyvūnų ir visuomenės sveikatai, turėtų būti leidžiama įtraukti juos į pašarų grandinę.*
13. *Tam tikromis sąlygomis maisto įmonėse ant grindų nukritusių medžiagų nereikėtų iš karto išmesti ir jas galima naudoti kaip pašarus, jeigu nekyla pavojaus gyvūnų ir visuomenės sveikatai.*

6 SKYRIUS

PAŠARŲ PATEIKIMAS RINKAI

Remiantis Reglamentu (EB) Nr. 767/2009, be 3 kategorijos medžiagoms keliamų reikalavimų, įtvirtintų šalutinių gyvūninių produktų teisės aktuose, žmonėms vartoti nebetinkamam ir pašarams skirtam maistui taip pat taikomos šios taisyklės:

6.1. Ženklinimas ir pakavimas

Reglamento (EB) Nr. 767/2009 4 skyriaus nuostatos, susijusios su pateikimu, ženkliniu ir pakavimu, taikomos teikiant rinkai nebevertotinus maisto produktus dėl jų kaip pašarinių žaliavų statuso. Vežant nesupakuotų pašarinių žaliavų siuntas ženklinio informaciją galima nurodyti lydimuosiuose dokumentuose. Informacija, kurią reikia nurodyti tuose lydimuosiuose dokumentuose, – tai atitinkama pašarų ženklinio informacija, o ne duomenys, kurie gali būti nurodomi maisto produktų etiketėse.

Nors Reglamento (ES) Nr. 1169/2011 8 straipsnio 8 dalyje numatyta bendrųjų ženklinio reikalavimų išimtis pristatant prekes tarp maisto tvarkymo subjektų, Reglamente (EB) Nr. 767/2009 nėra nukrypti leidžiančios nuostatos dėl vieno pašarų tvarkymo subjekto kitam pašarų tvarkymo subjektui, kuris nėra galutinis vartotojas (gyvūnų laikytojas), pristatomų prekių.

6.2. Naudojimo apribojimai

Nebevertotinus maisto produktus su pakavimo medžiagomis (Reglamento (EB) Nr. 767/2009 III priedas), kurie yra pernelyg užteršti cheminėmis medžiagomis (Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2002/32/EB ⁽¹⁾) arba mikrobiologinėmis medžiagomis ⁽²⁾, draudžiama tiesiogiai naudoti kaip pašarus. Tokios pašarinės žaliavos laikomos reikalavimų neatitinkančiais pašarais. Remiantis Reglamento (EB) Nr. 767/2009 20 straipsniu, tokių produktų etiketėse turi būti aiškiai nurodoma, kad jų neperdirbus ar nenukenksminus negalima naudoti kaip pašarų. Remiantis to reglamento VIII priedu, etiketėse taip pat turėtų būti nurodoma, kaip tuos produktus reikėtų apdoroti, pvz., nuimti pakavimo medžiagas arba nukenkmsminti, kad juos būtų galima naudoti pašarams.

Skyriaus santrauka

14. *Nebevertotiniams maisto produktams taikomi bendrieji pašarų ženklavimo reikalavimai. Informacija, kurią taip pat galima nurodyti maisto produktų etiketėse, nėra užtikrinama tų reikalavimų atitikties ir ji nėra svarbi šiam tikslui pasiekti.*
15. *Žmonėms vartoti nebetinkamo maisto produktų, kurie neatitinka pašarų saugos teisės aktų (t. y. reikalavimų neatitinkančių pašarų), etiketėse turi būti aiškiai nurodyta, kad juos galima naudoti pašarams tik tinkamai apdorojus.*

⁽¹⁾ 2002 m. gegužės 7 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2002/32/EB dėl nepageidaujamų medžiagų gyvūnų pašaruose (OL L 140, 2002 5 30, p. 10).

⁽²⁾ Atlikus nukenkmsminimo ar detoksikacijos procesą prie 1 arba 2 kategorijos medžiagų priskirtų šalutinių gyvūninių produktų kategorijos pakeisti nebegalima.

PRIEDAS

Aiškinamoji pastaba dėl kriterijų, nustatytų šalutiniams produktams Bendrosios atliekų direktyvos 5 straipsnyje, taikymo maisto pramonės produktams, kurie nėra pagaminti iš pašarams skirtų gyvūninių produktų, kurių sudėtyje nėra tokių gyvūninių produktų arba kurie nėra užteršti tokiais gyvūniniais produktais (remiantis Komisijos komunikatu (COM(2007) 59 final)):

1. *Tolesnis medžiagos ar objekto naudojimas yra aiškus*

Ketinant iš tų medžiagų gaminti pašarus, jos tampa pašarinėmis žaliavomis, jeigu atitinka tam tikras charakteristikas, dėl kurių gali būti naudojamos kaip pašarai, ir yra įtraukiamos į maisto grandinės atsekamumo sistemą.

2. *Medžiaga ar objektas gali būti panaudoti tiesiogiai be jokio tolesnio apdirbimo, išskyrus įprastą pramoninę praktiką*

Įprastą pramoninę praktiką sudaro visi etapai, kuriuos įgyvendina produkto gamintojas, kaip antai:

- žaliavų filtravimas, plovimas ar džiovinimas,
- papildymas medžiagomis, būtinomis tolesniam naudojimui, arba
- kokybės kontrolės vykdymas.

Tačiau apdorojimas, paprastai laikomas panaudojimo priemone, iš principo šiuo požiūriu negali būti laikomas įprasta pramonine praktika. Kai kurie tokie perdirbimo veiksmai gali būti vykdomi gamintojo gamybos patalpose, kai kurie kiti – kito naudotojo patalpose, o kai kuriuos gali vykdyti tarpininkai, jeigu jie taip pat atitinka kriterijų, kad „gamyba yra sudėtinė gamybos proceso dalis“. Žmonėms vartoti nebetinkamo maisto perdirbėjai privalo taikyti Pašarinių žaliavų kataloge išvardytus procesus, kurie yra plačiai pripažinta ir patvirtinta pramoninė praktika.

3. *Medžiagos ar objekto gamyba yra sudėtinė gamybos proceso dalis*

Pramoniniai procesai tampa vis labiau specializuoti ir, kai veikla vykdoma ne gamintojo gamybos patalpose (pvz., atliekant džiovinimo, perdirbimo, plovimo veiksmus), tai nereiškia, kad medžiagų negalima laikyti šalutiniais produktais. Norint naudoti žmonėms vartoti nebetinkamą maistą kombinuotiesiems pašarams gaminti, nereikia taikyti papildomų panaudojimo procesų. Žmonėms vartoti nebetinkamo maisto perdirbėjai (pašarų tvarkymo subjektai) renka medžiagas, kurios yra tvarkomos kaip žaliavos pašarų gamybos tikslais, ir užtikrina, kad būtų taikomas specializuotas gamybos procesas.

4. *Tolesnis naudojimas yra teisėtas, t. y. medžiaga ar objektas atitinka visus atitinkamus produkto, aplinkos ir sveikatos apsaugos reikalavimus konkretaus naudojimo atveju ir nebus padarytas bendras neigiamas poveikis aplinkai ar žmonių sveikatai*

Tolesniam žmonėms vartoti nebetinkamo maisto naudojimui gyvūnų pašarams taikomi Sąjungos pašarų teisės aktai, visų pirma, Pašarų higienos reglamentas, kuriame įtvirtinta pašarų tvarkymo subjektų prievolė įgyvendinti išsamų RVASVT planą, taip pat Prekybos pašarais reglamentas ir bendrieji maisto teisės aktai.

Nauja apyvartinių eurų monetų nacionalinė pusė

(2018/C 133/03)

San Marino Respublikos išleistos naujos proginės apyvartinės 2 eurų monetos nacionalinė pusė

Apyvartinės eurų monetos yra teisėta mokėjimo priemonė visoje euro zonoje. Siekdama informuoti visas šalis, kurių veikla susijusi su šiomis monetomis, ir plačiąją visuomenę, Komisija skelbia visų naujo eurų monetų dizaino variantų aprašą ⁽¹⁾. Remiantis 2009 m. vasario 10 d. Tarybos išvadomis ⁽²⁾, euro zonos valstybėms narėms ir šalims, su Europos Sąjunga sudariusioms susitarimą dėl pinigų, kuriuo numatoma išleisti eurų monetas, suteikiama teisė išleisti tam tikrą proginių apyvartinių eurų monetų skaičių laikantis tam tikrų sąlygų – visų pirma tai turi būti tik 2 eurų nominalo monetos. Tokių monetų techninės charakteristikos yra tokios pat kaip kitų 2 eurų monetų, tačiau nacionalinėje pusėje yra proginis atvaizdas, turintis didelę simbolinę prasmę tai valstybei ar visai Europai.

Monetas leidžianti šalis – San Marino Respublika.**Proga** – 500-osios Tintoreto gimimo metinės.**Dizaino aprašas.** Monetos centre pavaizduotas Tintoreto paveikslo „Visitation“ fragmentas (Mergelės Marijos ir Elžbietos apsikabinimas) ir nurodytos datos „1518–2018“; palei briauną viršuje parašyta „SAN MARINO“, o apačioje – „Tintoretto“; kairėje iškalti autorės Lucianos de Simoni inicialai (LDS) ir raidė „R“ (Romos monetų kalyklos ženklas).

Išorinėje dalyje (žiede) pavaizduota dvylika Europos Sąjungos vėliavos žvaigždžių.

Tiražas – 60 500 monetų.**Išleidimo data** – 2018 m. balandžio mėn.

⁽¹⁾ Žr. OL C 373, 2001 12 28, p. 1, kur pavaizduotos visų 2002 m. išleistų eurų monetų nacionalinės pusės.

⁽²⁾ Žr. 2009 m. vasario 10 d. Ekonomikos ir finansų reikalų tarybos išvadas ir 2008 m. gruodžio 19 d. Komisijos rekomendaciją dėl apyvartinių eurų monetų nacionalinių pusių ir išleidimo bendrųjų gairių (OL L 9, 2009 1 14, p. 52).

Nauja apyvartinių eurų monetų nacionalinė pusė

(2018/C 133/04)

Vatikano Miesto Valstybės išleistos naujos proginės apyvartinės 2 eurų monetos nacionalinė pusė

Apyvartinės eurų monetos yra teisėta mokėjimo priemonė visoje euro zonoje. Siekdama informuoti visas šalis, kurių veikla susijusi su šiomis monetomis, ir plačiąją visuomenę, Komisija skelbia visų naujo eurų monetų dizaino variantų aprašą ⁽¹⁾. Remiantis 2009 m. vasario 10 d. Tarybos išvadomis ⁽²⁾, euro zonos valstybėms narėms ir šalims, su Europos Sąjunga sudariusioms susitarimą dėl pinigų, kuriuo numatoma išleisti eurų monetas, suteikiama teisė išleisti tam tikrą proginių apyvartinių eurų monetų skaičių laikantis tam tikrų sąlygų – visų pirma tai turi būti tik 2 eurų nominalo monetos. Tokių monetų techninės charakteristikos yra tokios pat kaip kitų 2 eurų monetų, tačiau nacionalinėje pusėje yra proginis atvaizdas, turintis didelę simbolinę prasmę tai valstybei ar visai Europai.

Monetas leidžianti šalis – Vatikano Miesto Valstybė.

Proga – Europos kultūros paveldo metai: Laokoono skulptūrinė grupė.

Dizaino aprašas. Monetoje pavaizduota Laokoono ir jo sūnų skulptūra, dar vadinama Laokoono skulptūrine grupe. Tai – vienas iš svarbiausių pasaulio skulptūros darbų, davęs pradžią Vatikano muziejams. Ties viduriu apačioje – monetą leidžiančios šalies pavadinimas – „Città del VATICANO“. Iš kairės į dešinę puslankiu iškaltas įrašas „ANNO EUROPEO DEL PATRIMONIO CULTURALE“. Viršuje dešinėje – monetos išleidimo metai „2018“ ir kalyklos ženklas „R“. Apačioje dešinėje – menininko pavardė „D. LONGO“.

Išorinėje dalyje (žiede) pavaizduota dvylika Europos Sąjungos vėliavos žvaigždučių.

Tiražas – 101 000 monetų.

Išleidimo data – 2018 m. gegužės 31 d.

⁽¹⁾ Žr. OL C 373, 2001 12 28, p. 1, kur pavaizduotos visų 2002 m. išleistų eurų monetų nacionalinės pusės.

⁽²⁾ Žr. 2009 m. vasario 10 d. Ekonomikos ir finansų reikalų tarybos išvadas ir 2008 m. gruodžio 19 d. Komisijos rekomendaciją dėl apyvartinių eurų monetų nacionalinių pusių ir išleidimo bendrųjų gairių (OL L 9, 2009 1 14, p. 52).

Nauja apyvartinių eurų monetų nacionalinė pusė

(2018/C 133/05)

Suomijos išleistos naujos proginės apyvartinės 2 eurų monetos nacionalinė pusė

Apyvartinės eurų monetos yra teisėta mokėjimo priemonė visoje euro zonoje. Siekdama informuoti visas šalis, kurių veikla susijusi su šiomis monetomis, ir plačiąją visuomenę, Komisija skelbia visų naujo eurų monetų dizaino variantų aprašą ⁽¹⁾. Remiantis 2009 m. vasario 10 d. Tarybos išvadomis ⁽²⁾, euro zonos valstybėms narėms ir šalims, su Europos Sąjunga sudariusioms susitarimą dėl pinigų, kuriuo numatoma išleisti eurų monetas, suteikiama teisė išleisti tam tikrą proginių apyvartinių eurų monetų skaičių laikantis tam tikrų sąlygų – be kita ko, tai turi būti tik 2 eurų nominalo monetos. Tokių monetų techninės charakteristikos yra tokios pat kaip kitų 2 eurų monetų, tačiau nacionalinėje pusėje yra proginis atvaizdas, turintis didelę simbolinę prasmę tai valstybei ar visai Europai.

Monetas leidžianti šalis – Suomija.

Įamžinimo objektas – suomiškų pirčių kultūra.

Dizaino aprašas. Monetoje pavaizduotas Suomijos kraštovaizdis, kurio centre – tipinė suomiška pirtis prie ežero. Ties viduriu apačioje iškalti išleidimo metai „2018“. Ties viduriu kairėje – monetą leidžiančios šalies nuoroda „FI“, ties viduriu dešinėje – kalyklos ženklas.

Išorinėje dalyje (žiede) pavaizduota dvylika Europos Sąjungos vėliavos žvaigždučių.

Tiražas – 1 000 000 monetų.

Išleidimo data – 2018 m. spalio mėn.

⁽¹⁾ Žr. OL C 373, 2001 12 28, p. 1, kur pavaizduotos visų 2002 m. išleistų eurų monetų nacionalinės pusės.

⁽²⁾ Žr. 2009 m. vasario 10 d. Ekonomikos ir finansų reikalų tarybos išvadas ir 2008 m. gruodžio 19 d. Komisijos rekomendaciją dėl apyvartinių eurų monetų nacionalinių pusių ir išleidimo bendrųjų gairių (OL L 9, 2009 1 14, p. 52).

VALSTYBIŲ NARIŲ PRANEŠIMAI

Komisijos pranešimas pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1008/2008 dėl oro susisiekimo paslaugų teikimo Bendrijoje bendrųjų taisyklių 17 straipsnio 5 dalį

Kvietimas dalyvauti su viešosiomis paslaugomis susijusius įsipareigojimus atitinkančių reguliariojo oro susisiekimo paslaugų teikimo konkurse

(Tekstas svarbus EEE)

(2018/C 133/06)

Valstybė narė	Prancūzija
Maršrutas	Le Puii-an-Velè (Le Puy-en-Velay) – Paryžius (Orly)
Sutarties galiojimo trukmė	Nuo 2019 m. sausio 14 d. iki 2023 m. sausio 13 d.
Paraiškų ir pasiūlymų teikimo terminas	2018 m. liepos 3 d. (12.00 val. vietos laiku)
Adresas, kuriuo galima gauti kvietimo dalyvauti konkurse tekstą ir visą reikiamą informaciją ir (arba) atitinkamus dokumentus, susijusius su viešuoju konkursu ir su viešąja paslauga susijusiais įsipareigojimais	Syndicat mixte de gestion de l'aérodrome départemental Le Puy-en-Velay - Loudes M. Pascal REY, Directeur La Reilhade 43320 Loudes FRANCE Tel. +33 471086187 +33 601446342 Faksas +33 471086640 El. paštas direction@aerolepuy.fr

Komisijos pranešimas, teikiamas Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1008/2008 dėl oro susisiekimo paslaugų teikimo Bendrijoje bendrųjų taisyklių 16 straipsnio 4 dalyje nurodyta tvarka

Su viešąja paslauga susijusių išpareigojimų dėl reguliariojo oro susisiekimo paslaugų teikimo pakeitimas

(Tekstas svarbus EEE)

(2018/C 133/07)

Valstybė narė	Italija
Maršrutai	Elbos salos Marina di Campo–Piza (į abi puses); Elbos salos Marina di Campo–Florencija (į abi puses); Elbos salos Marina di Campo–Milano Linate (į abi puses).
Nauja su viešąja paslauga susijusių išpareigojimų įsigaliojimo data	2018 m. spalio 1 d.
Adresas, kuriuo galima gauti su viešąja paslauga susijusio išpareigojimo tekstą ir visą atitinkamą su tuo išpareigojimu susijusią informaciją ir (arba) dokumentus	<i>Pamatinis dokumentas</i> OL C 60, 2018 m. vasario 16 d. Daugiau informacijos Infrastruktūros ir transporto ministerija Transporto, navigacijos, bendrųjų reikalų ir žmogiškųjų išteklių departamentas Oro uostų ir oro transporto generalinis direktoratas Via Giuseppe Caraci 36 00157 Rome ITALIA Tel. + 39 0641583690 Nacionalinė civilinės aviacijos administracija (ENAC) Oro transporto plėtros ir licencijavimo departamentas (Direzione Sviluppo Trasporto Aereo e Licenze) Viale Castro Pretorio 118 00185 Rome ITALIA Tel. + 39 0644596515 Interneto svetainė http://www.mit.gov.it http://www.enac.gov.it E. paštas dg.ta@pec.mit.gov.it osp@enac.gov.it

Komisijos pranešimas, teikiamas Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1008/2008 dėl oro susisiekimo paslaugų teikimo Bendrijoje bendrųjų taisyklių 17 straipsnio 5 dalyje nurodyta tvarka

Kvietimas dalyvauti konkurse dėl reguliaraus oro susisiekimo paslaugų teikimo, kaip numatyta su viešąja paslauga susijusiuose įsipareigojimuose

(Tekstas svarbus EEE)

(2018/C 133/08)

Valstybė narė	Italija
Maršrutai	Elbos salos Marina di Campo–Piza (į abi puses), Elbos salos Marina di Campo–Florencija (į abi puses); Elbos salos Marina di Campo–Milano Linate (į abi puses).
Sutarties galiojimo trukmė	nuo 2018 m. spalio 1 d. iki 2021 m. rugsėjo 30 d.
Pasiūlymų teikimo terminas	2018 m. gegužės 16 d.
Adresas, kuriuo galima gauti kvietimo dalyvauti konkurse tekstą ir visą reikiamą informaciją ir (arba) dokumentus, susijusius su viešuoju konkursu ir su viešąja paslauga susijusiais įsipareigojimais	<i>Pamatinis dokumentas</i> OL C 60, 2018 m. vasario 16 d. Nacionalinė civilinės aviacijos administracija (ENAC) Oro transporto plėtros ir licencijavimo departamentas (Direzione Sviluppo Trasporto Aereo e Licenze), Viale Castro Pretorio 118 00185 Rome ITALIA Tel. +39 0644596515 e. paštas osp@enac.gov.it Interneto svetainė: http://www.mit.gov.it http://www.enac.gov.it

V

(Nuomonės)

ADMINISTRACINĖS PROCEDŪROS

EUROPOS KOMISIJA

KVIETIMAS TEIKTI PARAIŠKAS – EACEA/16/2018

Programa „Erasmus+“, 3 pagrindinis veiksmas „Politikos reformų rėmimas“

„Europos jaunimas kartu“

(2018/C 133/09)

1. ĮŽANGA. BENDROJI INFORMACIJA ⁽¹⁾

Jauni žmonės aktyviai dalyvauja ES judumo veikloje: jie prisijungia prie Europos organizacijų arba ištraukia į mažiau struktūrizuotus neformalius mainus su jaunimu iš kitų Europos šalių, taip pat vadovaujasi teigiamu požiūriu ir remia Europos integracijos procesą ⁽²⁾. Atitinkamai jie gali būti labai svarbūs Europos projekto atstovai ir padėti stiprinti ryšius visame žemyne (ypač tarp Rytų ir Vakarų Europos šalių, tačiau taip pat Šiaurės–Pietų ašyje) ir paskatinti kitus geriau suvokti Europą ir savo europietišką tapatybę.

Igyvendinant jaunimui skirtus programos „Erasmus+“ aspektus, šiandien skatinami jaunimo mainai, jaunų darbuotojų judumas ir remiamos jaunimo organizacijos. Patirties analizė atskleidžia vaisingą ir aktyvų organizacijų ir jaunimo bendradarbiavimą įvairiose šalyse. Programa „Erasmus+“ sėkmingai padeda pritraukti ir įtraukti jaunimą. Norinčių dalyvauti yra daug, tačiau šiuo metu gali būti remiamas tik 1 iš 3 judumo projektų („Jaunimo mainai“, „Jaunų darbuotojų judumas“) ir 1 iš 5 partnerystės iniciatyvų („Tarptautinės jaunimo iniciatyvos“).

Kaip pabrėžė Komisijos Pirmininkas J. C. Junckeris savo 2017 m. pranešime apie Sąjungos padėtį ⁽³⁾, „<...> Europa turi būti lygybės Sąjunga ir lygiųjų Sąjunga. Jos narių – didelių ar mažų, Rytų ar Vakarų, Šiaurės ar Pietų – lygybės.“ Siekiant šio tikslo, jaunimo vaidmuo yra labai reikšmingas. Dažnai jie galbūt mažiau nei vyresni žmonės yra linkę ištraukti į tradicinę visuomeninę veiklą, tokią kaip balsavimas ar dalyvavimas politinių partijų veikloje, tačiau dauguma jų reiškia susidomėjimą politika ir yra labiau linkę tapatintis su ES nei vyresni žmonės. Naujos Eurobarometro apklausos ⁽⁴⁾ apie Europos jaunimą duomenimis patvirtinama, kad jaunimas domisi šiuolaikiškesnėmis aktyvaus pilietiškumo formomis: daugiau kaip pusė (53 %) respondentų teigė per pastaruosius 12 mėnesių dalyvavę bent vienos rūšies organizuotoje veikloje (4 procentiniais punktais daugiau nei 2014 m.), o beveik trečdalis (31 %) ES jaunų žmonių nurodė, kad per pastaruosius 12 mėnesių dalyvavo organizuotoje savanoriškoje veikloje (6 procentiniais punktais daugiau nei 2014 m.).

Apklausos duomenimis, jaunimas nori, kad ES pirmenybę teiktų tokiems klausimams, kaip švietimas ir igūdžiai, aplinkos apsauga, migracijos klausimai ir ES pilietybė. Šie duomenys visiškai atitinka projekto „Naujas pasakojimas apie Europą“ rezultatus. „Naujas pasakojimas apie Europą“ – tai 5 metų projektas, kuriuo siekta sužinoti, ką mano jauni žmonės apie tai, kokie ateityje turėtų būti ES prioritetai jaunimo reikalų srityje. Projektas baigtas įgyvendinti 2018 m. sausio 31 d., kai grupė jaunuolių šio projekto rezultatus pristatė Komisijai ⁽⁵⁾.

⁽¹⁾ Žr. C(2018)774, 2018–2-15 (WPI 3.18): <https://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/sites/erasmusplus2/files/c-2018-774-en.pdf>

⁽²⁾ Žr. Eurobarometro apklausą „Europos jaunimas“ Nr. 455 (2017 m. rugsėjo mėn.), paskelbtą 2018 m. sausio mėn.: <http://ec.europa.eu/commfrontoffice/publicopinion/index.cfm/survey/getsurveydetail/instruments/flash/surveyky/2163>

⁽³⁾ http://europa.eu/rapid/press-release_SPEECH-17-3165_en.htm.

⁽⁴⁾ <https://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/sites/erasmusplus2/files/c-2018-774-en.pdf>.

⁽⁵⁾ https://europa.eu/youth/have-your-say/new-narrative-for-europe_lt

2. TIKSLAI

Iniciatyvos „Europos jaunimas kartu“ veiksmai turėtų būti pagrįsti patirtimi, įgyta įgyvendinant projektą „Naujas pasakojimas apie Europą“⁽¹⁾ ir kitas jaunimo politikos ir programų iniciatyvas, kuriomis siekiama skatinti jaunimo dalyvavimą Europos viešajame gyvenime, taip pat tarpvalstybiniuose mainuose ir judumo veikloje.

2.1. Bendrieji tikslai

Iniciatyvos „Europos jaunimas kartu“ projektais siekiama kurti regioninę partnerystę skatinančius tinklus; jie turi būti įgyvendinami glaudžiai bendradarbiaujant su jaunimu visoje Europoje (programos „Erasmus+“ šalyse). Tinklai padės organizuoti mainus, skatinti mokymą (pavyzdžiui, jaunų vadovų) ir suteiks galimybę patiems jaunuoliams rengti bendrus projektus.

Įgyvendinant iniciatyvą „Europos jaunimas kartu“ bus siekiama paremti bent penkių jaunimo organizacijų iš penkių skirtingų reikalavimus atitinkančių programos „Erasmus+“ šalių iniciatyvas, skirtas dalytis jų idėjomis apie ES, skatinti aktyvesnį piliečių dalyvavimą ir padėti stiprinti Europos pilietiškumą. Iniciatyva bus siekiama suburti jaunimą iš visos Europos – Rytų, Vakarų, Šiaurės ir Pietų.

Teminiai prioritetai yra jaunimo aktyvus pilietiškumas, tinklų kūrimas, Europos vertybės ir Europos pilietiškumas, demokratinis dalyvavimas, demokratinis atsparumas ir socialinė įtrauktis.

2.2. Konkretūs tikslai

Konkrečiai įgyvendinant šią iniciatyvą siekiama padėti:

- skatinti ir plėtoti labiau sistemingą įvairių jaunimo organizacijų bendradarbiavimą, siekiant formuoti arba stiprinti partnerystę,
- jaunimo organizacijoms, dalyvaujančioms iniciatyvose, kuriomis siekiama skatinti jaunimą dalyvauti demokratiame procese ir visuomenės gyvenime organizuojant mokymus, vykdyti veiklą; taip pat atskleisti, kas sieja Europos jaunimą, skatinti diskusijas ir debatus apie jų sąsajas su ES, jos vertybėmis ir demokratiniais pagrindais. Be kita ko, siekiama organizuoti renginius, susijusius su pasirengimu 2019 m. numatytiems Europos Parlamento rinkimams,
- įtraukti pažeidžiamą, taip pat socialiai ir ekonomiškai nepalankioje padėtyje esantį jaunimą, taip siekiant skatinti nepakankamai atstovaujamų jaunimo grupių dalyvavimą politikoje, jaunimo organizacijų ir kitų pilietinės visuomenės organizacijų veikloje.

Ji yra skirta jaunimo nevyriausybinėms organizacijoms, viešosioms organizacijoms ir neformalioms jaunimo grupėms, norinčioms siūlyti projektus, kuriuos įgyvendinant dalyvautų penki partneriai, galintys įtraukti jaunimą į partnerystės projektus, kurie būtų įgyvendinami skirtingose programos „Erasmus+“ šalyse ir regionuose.

3. TINKAMUMO KRITERIJAI

Toliau nurodytus kriterijus atitinkančios paraiškos bus nagrinėjamos išsamiai.

Reikalavimus atitinka tik paraiškos, kurias pateikia juridiniai asmenys, įsteigti šiose programoje dalyvaujančiose šalyse⁽²⁾.

3.1. Reikalavimus atitinkantys pareiškėjai

Dalyvaujančios organizacijos gali būti:

- ne pelno organizacijos, asociacijos ir nevyriausybines organizacijos, įskaitant Europos jaunimo nevyriausybines organizacijas,
- Europos jaunimo nevyriausybines organizacijos,
- socialinės įmonės,
- vietos lygmens viešosios organizacijos,
- regionų arba nacionalinio lygmens viešosios organizacijos,
- regionų asociacijos,
- Europos teritorinio bendradarbiavimo grupės,
- pelno siekiantys subjektai, aktyviai dalyvaujantys Įmonių socialinės atsakomybės forumo veikloje.

Dalyvaujanti organizacija turi būti įsteigta vienoje iš programos „Erasmus+“ šalių.

⁽¹⁾ Žr. https://europa.eu/youth/have-your-say/new-narrative-for-europe_lt.

⁽²⁾ http://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/sites/erasmusplus2/files/files/resources/erasmus-plus-programme-guide_en.pdf

Pagal šį kvietimą reikalaujama, kad partnerystės veikloje dalyvautų bent 5 skirtingų dalyvavimo programoje „Erasmus+“ reikalavimus atitinkančių šalių. Organizacijos pareiškėjos turėtų įrodyti savo sugebėjimą užtikrinti geografinę pusiausvyrą ir parinkti partnerius iš skirtingų programos „Erasmus+“ šalių regionų. Tai reiškia partnerių pasiskirstymą tarp Rytų, Vakarų, Šiaurės ir Pietų šalių, atitinkančių dalyvavimo programoje „Erasmus+“ reikalavimus.

3.2. Reikalavimus atitinkančios šalys

- ES valstybėse narėse: Airijoje, Austrijoje, Belgijoje, Bulgarijoje, Čekijoje, Danijoje, Estijoje, Graikijoje, Ispanijoje, Italijoje, Jungtinėje Karalystėje, Kipre, Kroatijoje, Latvijoje, Lenkijoje, Lietuvoje, Liuksemburge, Maltoje, Nyderlanduose, Portugalijoje, Prancūzijoje, Rumunijoje, Slovakijoje, Slovėnijoje, Suomijoje, Švedijoje, Vengrijoje, Vokietijoje,
- Europos laisvosios prekybos asociacijos (ELPA) šalyse, kurios priklauso Europos ekonominei erdvei (EEE): Islandijoje, Lichtenšteine, Norvegijoje,
- šalyse kandidatėse, kurios jau įgyvendina pasirengimo narystei strategiją, parengtą remiantis su jomis pasirašytų bendrųjų susitarimų, numatančių galimybę dalyvauti ES programose, bendraisiais principais ir bendrosiomis nuostatomis bei sąlygomis: buvusiojoje Jugoslavijos Respublikoje Makedonijoje ir Turkijoje.

3.3. Reikalavimus atitinkanti veikla

Europos Sąjungos finansavimo pagal šį kvietimą forma – dotacija veiksams, siekiant iš dalies padengti tam tikrą veiklą vykdančių atrinktų įstaigų išlaidas. Ši veikla turi būti tiesiogiai susijusi su bendraisiais ir konkrečiais kvietimo tikslais ir turi būti išsamiai apibūdinta projekto aprašyme, apimančiame visą dotacijos, dėl kurios kreipiamasi, laikotarpį.

Preliminarus reikalavimus atitinkančios veiklos sąrašas yra toks:

- judumo veikla, įskaitant didelio masto jaunimo mainus,
- veikla, kuri suteikia daugiau galimybių jaunimui dalyvauti įgyvendinant ES politikos darbotvarkę,
- patirties ir gerosios praktikos mainai; tinklaveika ir partnerystė su kitomis jaunimo organizacijomis; dalyvavimas susitikimuose ir seminaruose kartu su kitais suinteresuotaisiais subjektais ir (arba) politikos formuotojais, be kita ko, siekiant didinti politikos poveikį tikslinėms grupėms, sektoriams ir (arba) sistemoms,
- Europos nevyriausybių organizacijų, pilietinės visuomenės organizacijų ir (arba) ES masto tinklų vystymo iniciatyvos ir renginiai,
- informuotumo didinimo, informavimo, sklaidos ir populiarinimo veikla (seminarai, praktiniai seminarai, kampanijos, susitikimai, viešos diskusijos, konsultacijos ir t. t.), susijusi su ES politikos prioritetais jaunimo reikalų srityje.

Veikla turi būti tarpvalstybinė ir gali būti vykdoma Europos, nacionaliniu, regionų ar vietos lygmeniu.

Papildomi judumo veiklos ir (arba) jaunimo mainų tinkamumo kriterijai:

- trukmė – 5–21 dienų, išskyrus kelionės laiką,
- veiklos vieta (-os) – veikla turi būti vykdoma pareiškėjo ir (arba) partnerių šalyse,
- reikalavimus atitinkantys dalyviai – 13–30 metų amžiaus jaunuoliai, kurie gyvena priimančiųjų ir (arba) siunčiančiųjų organizacijų šalyse,
- dalyvių skaičius – ne mažiau kaip 16 ir ne daugiau kaip 180 (neįskaitant grupės vadovo (-ų)). Bent 4 dalyviai kiekvienoje grupėje (išskyrus grupės vadovą (-us)). Kiekviena nacionalinė grupė turi turėti bent vieną grupės vadovą. Grupės vadovas yra suaugęs asmuo, kuris lydi judumo veikloje ir (arba) jaunimo mainuose dalyvaujančius jaunuolius ir užtikrina, kad jie veiksmingai mokytųsi, būtų apsaugoti ir saugūs.

4. PROJEKTŲ REZULTATAI IR TRUKMĖ

Siekiant atskleisti projektų, kuriems suteikiamos dotacijos, numatomą indėlį į bendrą ES jaunimo politikos darbotvarkę, reikėtų:

- remtis projekto „Naujas pasakojimas apie Europą“ (ar kitų panašių diskusijų projektų) rezultatais ir susieti juos su politikos kūrimu vietos, regionų, nacionaliniu ir (arba) Europos lygmenimis,
- skatinti jaunimo dalyvavimą demokratiname gyvenime ir jų ryšius su politikos formuotojais (galių suteikimas, nauji įgūdžiai, jaunimo dalyvavimas kuriant projektus ir t. t.),

- padėti stiprinti jaunimo sektoriaus gebėjimus dirbti tarptautiniu lygmeniu, taip pat skatinti tarptautinį mokymąsi ir jaunimo bendradarbiavimą su politikos formuotojais,
- skleisti esamą geriausią patirtį ir plėsti veiklą už įprastinio (-ų) tinklo (-ų) ribų,
- efektyviai ir patraukliai pristatyti projektų rezultatus jaunuoliams, dalyvaujantiems jaunimo organizacijų veikloje, siekiant sudaryti sąlygas sisteminiams partnerystės ryšiams, taip pat jaunuoliams, kurie nėra susiję su jaunimo struktūromis, arba jaunuoliams iš nepalankios aplinkos.

Projekto trukmė turi būti 9–24 mėnesiai. Trukmė negali būti pailginta.

5. PARAMOS SKYRIMO KRITERIJAI

Reikalavimus atitinkančios paraiškos bus vertinamos remiantis atmetimo, atrankos ir paramos skyrimo kriterijais. Atmetimo ir atrankos kriterijus galima rasti paraiškų gairėse adresu https://eacea.ec.europa.eu/erasmus-plus/funding_en

Paraiškos finansavimui taikomi toliau nurodyti paramos skyrimo kriterijai:

- projekto aktualumas (25 %),
- projekto ir jo įgyvendinimo kokybė (25 %),
- partnerystės ir bendradarbiavimo susitarimų kokybė (25 %).

Be kita ko, tai, kaip jaunuoliai yra įtraukiami visuose projekto įgyvendinimo etapuose ir kaip atsižvelgiama į Rytų–Vakarų ir Šiaurės–Pietų ašis,

- poveikis, sklaida ir tvarumas (25 %).

Tik paraiškos, kurių įvertinimas bus

- bent 60 % bendro balo (t. y. bendro keturių paramos skyrimo kriterijų balo)
- ir
- bent 50 % pagal kiekvieną kriterijų,

galės pretenduoti į ES finansavimą.

6. BIUDŽETAS

Bendram projektų finansavimui pagal šį kvietimą iš viso skiriama 5 000 000 EUR.

ES finansinis indėlis – ne mažiau kaip 100 000 EUR ir ne daugiau kaip 500 000 EUR. ES dotacija gali būti skirta padengti ne daugiau kaip 80 % bendrai finansuojamų reikalavimus atitinkančių išlaidų.

Agentūra pasilieka teisę paskirstyti ne visas turimas lėšas.

7. PARAIŠKŲ TEIKIMO TVARKA IR TERMINAS

Paraiškos dokumentų rinkinys turi būti pateiktas internetu, naudojant tinkamą elektroninę formą, kuri turi būti tinkamai užpildyta ir pateikta kartu su visais reikiama priedais bei patvirtinamaisiais dokumentais.

E. formą, kuri yra parengta anglų, prancūzų ir vokiečių kalbomis, galima rasti interneto adresu

http://eacea.ec.europa.eu/erasmus-plus/funding_en

ji turi būti tinkamai užpildyta viena iš oficialiųjų ES kalbų.

Tinkamai užpildyta e. forma turi būti pateikta internetu iki **2018 m. gegužės 25 d. 12.00 val.** (vidudienio Briuselio laiku); kartu turi būti pateikti tinkami priedai ⁽¹⁾:

Iki to paties termino įstaigai turi būti atsiųsti papildomi privalomi administraciniai priedai.

⁽¹⁾ Bet kurie kiti administraciniai dokumentai, kuriuos pateikti reikalaujama Gairėse pareiškėjams, turi būti atsiųsti Švietimo, garso ir vaizdo bei kultūros vykdomajai įstaigai ne vėliau kaip iki 2018 m. gegužės 25 d. (vidudienio Briuselio laiku) e. pašto adresu EACEA-YOUTH@ec.europa.eu

Pareiškėjai privalo išdėmiai perskaityti visą su kvietimu teikti paraiškas EACEA/16/2018 ir teikimo procedūra susijusią informaciją ir naudoti dokumentus, kurie yra dalis paraiškos rinkinio, kurį galima rasti adresu

https://eacea.ec.europa.eu/erasmus-plus/funding_en

8. **VISA KVIETIMO INFORMACIJA**

Visą kvietimo EACEA/16/2018 informaciją, įskaitant paraiškos teikimo gaires, galima rasti interneto svetainėje

https://eacea.ec.europa.eu/erasmus-plus/funding_en

E. paštas

EACEA-YOUTH@ec.europa.eu

ISSN 1977-0960 (elektroninis leidimas)
ISSN 1725-521X (popierinis leidimas)

Europos Sąjungos leidinių biuras
2985 Liuksemburgas
LUXEMBURGAS

LT